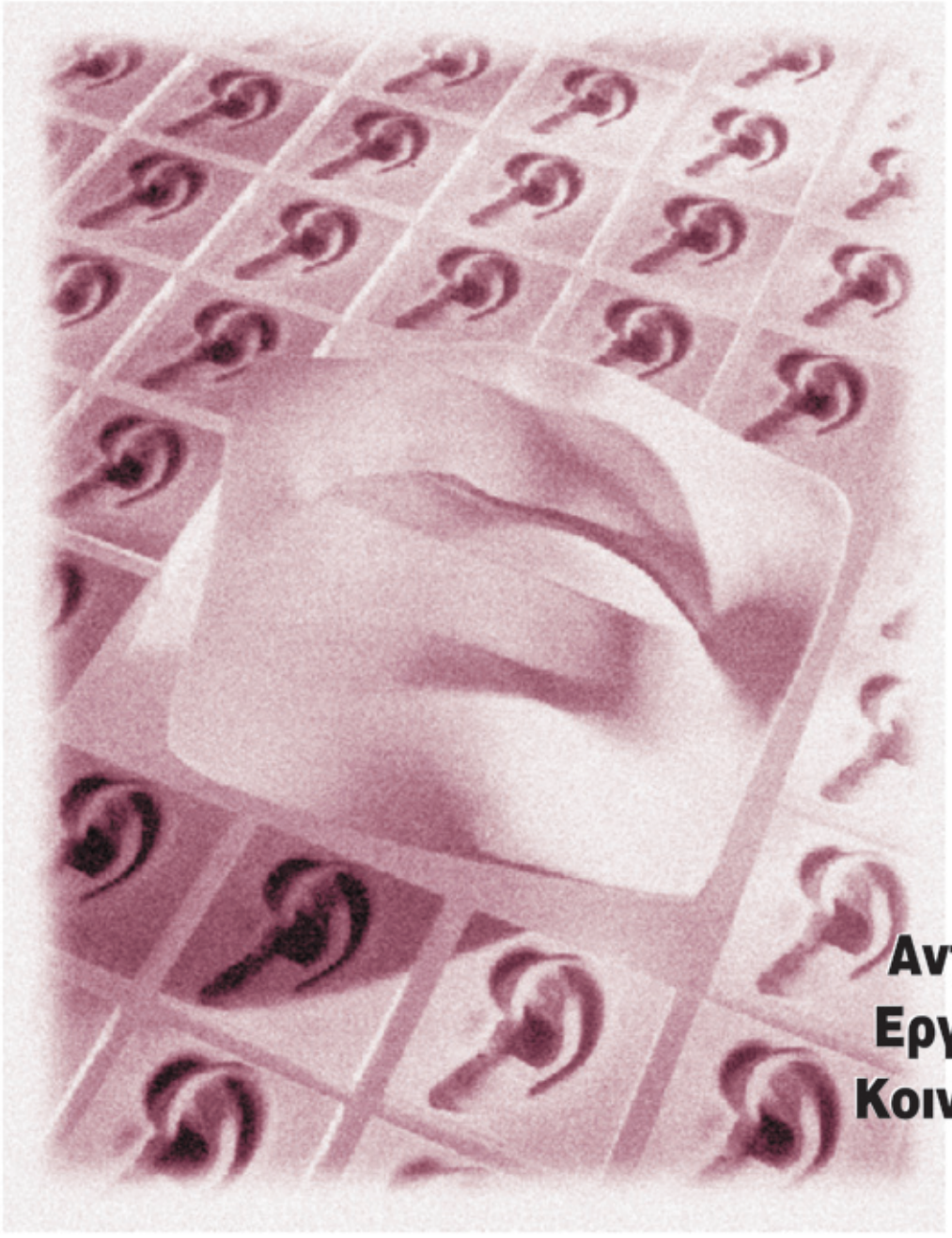
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ Τεύχος 27, ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1997

ΙΝΕ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Για:
Ανάπτυξη
Ανταγωνιστικότητα
Εργασιακές Σχέσεις
Κοινωνική Ασφάλιση

85η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ • ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΙΝΕ • ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ • ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ • Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΑΝΕΡΓΙΑ • ΡΥΘΜΙΣΗ ΜΟΡΦΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 2000

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Η διαδικασία του κοινωνικού διαλόγου βρίσκεται σε εξέλιξη. Τα θέματα που εξετάζονται αφορούν την Ανάπτυξη, την Ανταγωνιστικότητα-Απασχόληση, τις εργασιακές σχέσεις και την Κοινωνική Ασφάλιση.

Η ΓΣΕΕ στο πλαίσιο του Ινστιτούτου Εργασίας έχει συγκροτήσει αντίστοιχες ομάδες εργασίας στις οποίες συμμετέχουν συνδικαλιστές (ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ), επιστημονικοί συνεργάτες του ΙΝΕ, εξωτερικοί επιστημονικοί συνεργάτες και Πανεπιστημιακοί. Συντονιστής όλων των ομάδων εργασίας είναι ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ, Σάββας Ρομπόλης.

Σε όλες τις Επιτροπές εμπειρογνωμόνων του Κοινωνικού Διαλόγου, τα μέλη των ομάδων εργασίας του ΙΝΕ καταθέτουν τις τεκμηριωμένες προτάσεις της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ.

Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ σ' αυτό το τεύχος περιλαμβάνει συνοπτικά τις προτάσεις της ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ που κατατέθηκαν στις αντίστοιχες επιτροπές εμπειρογνωμόνων του Κοινωνικού Διαλόγου.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΊΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΌ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΎΤΟΥ ΕΡΓΑΣΊΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΌΤΗΣ: Χρήστος Πολυζωγόπουλος • **ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΉ ΕΠΙΤΡΟΠΉ:** ΤΟ Δ.Σ.ΤΟΥ ΙΝΕ, *Πρόεδρος:* Χρήστος Πολυζωγόπουλος, *Αντιπρόεδρος:* Δ. Στρατούλης, *Γρ. Οικονομικού:* Ηλ. Σακελαριάδης, *Μέλη:* Γ. Ντάσης, Γ. Ρωμανιάς, Γ. Χριστοδούλου, Σ. Μαντζουράνης, Φ. Φατούρος, Γ. Ποντικός • **ΓΡΑΦΕΊΑ:** Εμμ. Μπενάκη 71Α, Αθήνα 106 81, Τηλ: 3304469-74, Fax: 3304452 • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΊΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΉ:** ΚΑΜΠΥΛΗ, Αριστοτέλους 36, Τηλ: 8215007, 8215675, 8216371, Fax: 8215007

Διαρθρωτικές πολιτικές για την ανάπτυξη

1. Προλεγόμενα

Η επιδίωξη ταχύτερων ρυθμών μεγέθυνσης της οικονομίας, η επιδίωξη της βελτίωσης της ανταγωνιστικής θέσης του παραγωγικού δυναμικού και ο στόχος της μείωσης της ανεργίας, απαιτούν για τα ελληνικά συνδικάτα μόνιμες παρεμβάσεις και πολιτικές που έχουν ως στόχο την αλλαγή των δομών της οικονομίας και των μορφών οργάνωσης της κοινωνίας.

Κατά την άποψη της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ απαιτείται η διαμόρφωση ενός σχεδίου καθώς κι ενός δεσμευτικού συστήματος διαρθρωτικών πολιτικών που θα είναι σε θέση να προωθήσουν την ανταγωνιστικότητα και την αναπτυξιακή πορεία της ελληνικής οικονομίας. Οι επιδιώξεις αυτές θα πρέπει να συνοδευτούν με την αύξηση της απασχόλησης, την αναδιανομή του εισοδήματος, την κοινωνική προστασία και την κοινωνική συνοχή.

1. Δημόσιες Επενδύσεις

Η εξέταση των δημοσίων επενδύσεων προϋποθέτει την αξιολόγηση του συνόλου των επενδύσεων, της σύνθεσής τους και της συσχέτισής τους με άλλα μακροοικονομικά μεγέθη, σχετικά με τον αναπτυξιακό προβληματισμό.

2. Ιδιωτικές Επενδύσεις

Η συζήτηση για τις ιδιωτικές επενδύσεις, απαιτεί την επεξεργασία θεμάτων σχετικών με τον χαρακτήρα, την κλαδική σύνθεση και την αποδοτικότητα (ιδιωτική και κοινωνική) των ιδιωτικών επενδύσεων καθώς και θεμάτων σχετικών με τον ρόλο που αυτές έχουν διαδραματίσει, έως τώρα, στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας.

Επίσης απαιτείται η αναγκαία αξιολόγηση για την αποτελεσματικότητα της οικονομικής πολιτικής και του αναπτυξιακού νόμου, σχετικά με την εξέλιξη (σταθεροποίηση σε χαμηλά επίπεδα ως ποσοστό του ΑΕΠ) των ιδιωτικών επενδύσεων.

3. Βιομηχανική Πολιτική - ΜΜΕ

Η επεξεργασία των διαρθρωτικών πολιτικών για την ανάπτυξη απαιτεί και την διαμόρφωση μιας νέας βιομηχανικής πολιτικής και πολιτικής ενίσχυσης των ΜΜΕ.

Οι σχετικές προτάσεις των συνδικάτων αναφέρονται ιδιαίτερα στις δυνατότητες κλαδικής πολιτικής, και στο ρόλο του κράτους.

4. Χρηματοπιστωτικός Τομέας

Τα συνδικάτα στην εξέταση του Χρηματοπιστωτικού τομέα θεωρούν ότι πρέπει να συμπεριληφθεί το ζήτημα της νομισματικής πολιτικής, της λειτουργίας και των προοπτικών του συγκεκριμένου τομέα καθώς και ο ρόλος του στην αναπτυξιακή διαδικασία.

5. Προβληματικές Επιχειρήσεις

Το ζητούμενο για τις προβληματικές επιχειρήσεις δεν είναι η συρρίκνωση του παραγωγικού και ανθρώπινου δυναμικού αλλά οι τεχνολογικές και οργανωτικές μεταβολές που θα καταστήσουν την επιχείρηση οικονομικά αποδοτική.

6. Αποτελεσματικότητα του Δημόσιου Τομέα - ΔΕΚΟ

Η αποτελεσματικότητα (οικονομική και κοινωνική) του Δημόσιου Τομέα αποτελεί ζήτημα κεντρικής σημασίας, τόσο για τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται και εκδηλώνεται στην χώρα μας η σχέση πολιτικής και οικονομίας, όσο και για τους στόχους και τον σχεδιασμό της οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής του κράτους. Συμπερασματικά, διαπιστώνουμε ότι για να συζητηθούν ουσιαστικά τα έξι θεματικά πεδία της ενότητας «Διαρθρωτικές πολιτικές για την Ανάπτυξη», θα πρέπει να συζητηθεί και διαμορφωθεί ένα δεσμευτικό πλαίσιο μακρο-οικονομικής και αναπτυξιακής στρατηγικής.

II. Τα υπό συζήτηση προβλήματα της αναπταξιακής πολιτικής

Η συζήτηση στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου για την ανάπτυξη και τις διαρθρωτικές πολιτικές έχει μία γνωστή αφετηρία. Η κοινωνία μας, όπως όλες σχεδόν οι σύγχρονες

βιομηχανικές κοινωνίες, βρίσκεται αντιμέτωπη με το πρόβλημα της μόνιμης και υψηλής ανεργίας, που συνυπάρχει με το πρόβλημα της αναδιανομής του εισοδήματος σε βάρος των οικονομικά ασθενέστερων. Από την άλλη μεριά οι επιδόσεις της οικονομίας, τόσο από την άποψη της αύξησης της παραγωγικότητας, όσο και από την άποψη της μεγέθυνσης του προϊόντος δεν ανταποκρίνεται στις υπάρχουσες δυνατότητες της οικονομίας. Η ενσωμάτωση στην ευρωπαϊκή και την διεθνή οικονομία χαρακτηρίζεται από μία τάση περιθωριοποίησης της ελληνικής οικονομίας και από μια αβεβαιότητα που ρυθμίζεται κυρίως με μέτρα αναδιανομής του εισοδήματος και συγκράτησης του κόστους της εργασίας.

Η συζήτηση για την ανάπτυξη είναι αναγκαία διότι δεν είναι δυνατόν να υπάρξουν και να προταθούν διαφορετικές δυναμικές αξιοποίησης των πόρων και του παραγωγικού δυναμικού, ικανές να βελτιώσουν ταχύτερα την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, βελτιώνοντας της ποιότητα των εργασιακών σχέσεων, ικανές μέσω της μεγιστοποίησης των ρυθμών μεγέθυνσης. Είναι δυνατόν να υποστηριχθεί ότι μπορεί να υπάρξει καλύτερη και πληρέστερη αξιοποίηση του παραγωγικού εξοπλισμού, αλλά και του ανθρώπινου και φυσικού δυναμικού της χώρας. Είναι επίσης εύκολο να διαπιστωθεί ότι το υπάρχον σύστημα διανομής και αξιοποίησης των πόρων δεν είναι το πλέον αποτελεσματικό και οδηγεί σε αδικία, σπατάλη και καθήλωση του παραγωγικού εξοπλισμού.

Ο Κοινωνικός Διάλογος για την ανάπτυξη προϋποθέτει ότι οι συνομιλητές αναγνωρίζουν τα παραπάνω κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα και κυρίως ότι θεωρούν εφικτή την συζήτηση και επεξεργασία μιας αναπτυξιακής διαφορετικής από αυτήν που σήμερα υλοποιείται εκ των πραγμάτων. Προϋποθέτει επίσης ότι τίθενται υπό συζήτηση ουσιαστικές μεταβολές του σημερινού συστήματος διαχείρισης των πόρων και του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας. Και ότι οι μεταβολές απαιτούν τόσο διαφορετικές λειτουργίες του κρατικούς μηχανισμού, όσο και διαφορετικές συμπεριφορές των κοινωνικών δυνάμεων που παίζουν αποφασιστικό ρόλο στην αναπτυξιακή διαδικασία.

III. Πως αξιολογείται η εξέλιξη της οικονομίας

Η αυξημένη και παρατεταμένη ανεργία δεν έχει μόνο αμφισβητήσει το δικαίωμα στην εργασία, αλλά έχει πλέον υπονομεύσει το σύστημα προστασίας της εργασίας, και σε συνδυασμό με άλλους οικονομικούς παράγοντες, το σύστημα της κοινωνικής ασφάλισης. Η ανεργία δημιουργεί τις συνθήκες για την αμφισβήτηση του πρότυπου ρύθμισης της θέσης της μισθωτής εργασίες, όχι μόνο επειδή οι κανόνες αυτής της ρύθμισης αλλάζουν, αλλά επειδή καταργούνται ουσιαστικά στην πράξη οι υπάρχοντες κανόνες, λόγω των πιέσεων σημαντικού μέρους των εργοδοτών και λόγω της ανοχής των κρατικών υπηρεσιών. Το πρόβλημα της ανεργίας δεν απαιτεί επομένως μόνο την τοποθέτηση των συνομιλητών του Κ.Δ. σχετικά με τη σχέση απασχόλησης και ανάπτυξης. Απαιτεί και την τοποθέτηση τους σχετικά με το πρότυπο ένταξης της μισθωτής εργασίας στην κοινωνία μας.

Η χώρα μας έχει διανύσει για περισσότερες από μία δεκαετία, μια περίοδο αναδιανομής εισοδήματος σε βάρος των ασθενέστερων οικονομικά τάξεων. Η διαδικασία αυτή ήταν το αποτέλεσμα της πολιτικής τόνωσης των κερδών και συγκράτησης των εργατικών αμοιβών, της διαιώνισης ενός συστήματος άνισης φορολογικής επιβάρυνσης και της επιδείνωσής του λόγω της επέκτασης της παραοικονομίας. Είναι πλέον ορατό ότι δεν ευνοήθηκε έτσι, όσο αναμενόταν η τόνωση των επενδύσεων και το αποτέλεσμα ήταν σε σημαντικό βαθμό η αύξηση των ιδιωτικών καταναλωτικών δαπανών, μέσω της αυξανόμενης ανισοκατανομής του εισοδήματος. Συγχρόνως όμως έχουν επιβαρυνθεί καθοριστικά τα δημόσια οικονομικά και τα οικομικά της κοινωνικής ασφάλισης, και έχει υπονομευθεί η λειτουργία του κρατικού μηχανισμού και τη λειτουργία των δημόσιων και κοινωνικών υποδομών. Η κατανομή των πόρων ανάμεσα σε επενδύσεις και κατανάλωση, και ανάμεσα σε ιδιωτική δαπάνη και δημόσια υποδομή, παραμένει ένα ουσιαστικό ζήτημα για την ανάπτυξη το οποίο δεν εξαντλείται στην μείωση των δημοσίων δαπανών.

Η αναπτυξιακή διαδικασία απαιτεί την ύπαρξη και τη διάθεση πόρων που δαπανώνται με τη λογική της δημιουργία μιας δημόσιας υποδομής, που αποβαίνει σε όφελος της συνολικής παραγωγικότητας της οικονομίας.

Είναι γνωστό ότι ο κεφαλαιουχικός εξοπλισμός της χώρας αντιμετωπίζει προβλήματα ανεπαρκούς ανανέωσης, παραδοσιακής κλαδικής κατανομής και αναρθολογικής οργάνωσης στο επίπεδο μεγάλου μέρους των μονάδων. Αυτό που πρέπει να μας απασχολήσει δεν είναι μόνο ότι παρά τη σημαντική αύξηση των επιχειρηματικών κερδών δεν είχαμε μια αντίστοιχη αύξηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου. Πρέπει επίσης να μας απασχολήσει και να αποτελέσει αντικείμενο διαλόγου το πως

θα κατευθυνθούν οι επενδύσεις σε κλάδους με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και σε περιοχές με εργατικό δυναμικό ικανό να στηρίξει την υψηλή παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα. Όπως και το πως θα διαχυθούν στο μεγαλύτερο μέρος των επιχειρηματικών μονάδων οι μέθοδοι οργάνωσης και αξιοποίησης του δυναμικού, που έχουν επιτύχει στο διεθνοποιημένο και ανταγωνιστικό κομμάτι της βιομηχανίας και των υπηρεσιών.

Πέρα από την ανταπόκριση της οικονομίας στους στόχους της ονομαστικής σύγκλισης, διαπιστώνεται ότι τόσο ο ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας, όσο και η ισορροπία των εξωτερικών οικονομικών σχέσεων εξαρτώνται από δύο συνδυασμένους παράγοντες: την ροή των πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την διεύρυνση των ανισοτήτων στο εσωτερικό της χώρας από άποψη περιφερειακή και εισοδηματική. Πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο αξιολόγησης το γεγονός ότι παρά την συνεχή εισροή των πόρων των 2 Κ.Π.Σ., οι οικονομικές ισορροπίες απαιτούν την επιδείνωση με όρους εθνικούς και κοινοτικούς, της θέσης των ασθενέστερων τάξεων και της μεγαλύτερης μερίδας των μισθωτών. Πρόκειται για μία εξέλιξη που τροφοδοτείται από την συνεχή επιδείνωση της ανταγωνιστικής θέσης της οικονομίας που αποτελεί εκ των πραγμάτων ένα από τα πιο κορυφαία ζητήματα του Κ.Δ.

IV. Ποια αναπτυξιακή στρατηγική;

Οι διαρθρωτικές πολιτικές (οι πολιτικές αναβάθμισης της εργασίας, υποστήριξης των παραγωγικών επενδύσεων, εκσυγχρονισμού της κρατικής παρέμβασης και αναδιανομής του εισοδήματος) πρέπει να συζητηθούν σε συνάρτηση με τους στόχους μιας αναπτυξιακής στρατηγικής. Μία τέτοια στρατηγική πρέπει να συνδυάζει οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους. Οικονομικοί στόχοι είναι η ταχύτερη βελτίωση της παραγωγικότητας, η ταχύτερη μεγέθυνση του προϊόντος και η ενσωμάτωση στην Ευρωπαϊκή οικονομία με όρους μεγαλύτερης ανταγωνιστικότητας και σταθερότητας των εξωτερικών συναλλαγών. Κοινωνικοί στόχοι είναι η διατήρηση του συστήματος της κοινωνικής ασφάλισης και του πλαισίου ρύθμισης της αγοράς εργασίας και η αξιοποίηση της αυξημένης παραγωγικότητας, για τη συνδυασμένη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των μισθωτών και τη μείωση του χρόνου εργασίας.

Προϋποθέσεις μιας αναπτυξιακής στρατηγικής με αυτά τα χαρακτηριστικά είναι:

α) Η υλοποίηση πολιτικών αναβάθμισης της εργασίας από τις απόψεις του μορφωτικού επιπέδου, των εργασιακών σχέσεων και της κοινωνικής προστασίας.

β) Η δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος που αποτελεί προϋπόθεση για τη σταθεροποίηση των δημόσιων οικονομικών και των οικονομικών της κοινωνικής ασφάλισης.

γ) Η επεξεργασία κλαδικών και τομεακών στόχων για την οικονομία με κριτήρια την γενική βελτίωση της παραγωγικότητας και την διεθνοποίηση της οικονομίας. Η επεξεργασία αυτή αφορά την βιομηχανία και τις υπηρεσίες, τον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Είναι συνυφασμένη με την προετοιμασία για το 3ο Κ.Π.Σ.

δ) Η υιοθέτηση διαρθρωτικών πολιτικών που θα λειτουργήσουν μεταρρυθμιστικά και συνδυασμένα, (λ.χ. η εκπαιδευτική πολιτική, με την βιομηχανική πολιτική και τη πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης) που θα αλλάξουν κρατικές λειτουργίες και συμπεριφοράς κοινωνικών ομάδων. Πολιτικές που πρέπει επίσης να συζητηθούν για το 3ο Κ.Π.Σ.

ε) Η υιοθέτηση αναπτυξιακών μακροοικονομικών και νομισματικών πολιτικών που συνδυάζουν την τόνωση της ζήτησης, την στήριξη της αντιπληθωριστικής πολιτικής στην αύξηση της παραγωγικότητας, και την μείωση των πραγματικών επιτοκίων κάτω από τους ρυθμούς μεγέθυνσης του προϊόντος της οικονομίας. Η τόνωση της ζήτησης που σήμερα προέρχεται μόνο από την αύξηση των δημοσίων επενδύσεων μπορεί επίσης να προέλθει από την ενεργοποίηση και των άλλων στοιχείων της συνολικής ζήτησης που είναι οι ιδιωτικές επενδύσεις, η ιδιωτική και δημόσια κατανάλωση και το εξωτερικό εμπόριο. Οι παράγοντες αυτοί θα συμβάλλουν και στην τόνωση της ζήτησης που απευθύνεται στο εγχώριο παραγωγικό δυναμικό.

στ) Η αξιοποίηση των πρόσθετων πόρων που θα προέλθουν από την επιτάχυνση της ανάπτυξης, όπως και των πόρων που θα αντληθούν από την ανακατανομή του εισοδήματος, θα τροφοδοτήσει την ταχύτερη αύξηση των επενδύσεων με την ταυτόχρονη εξισορρόπηση των δημόσιων οικονομικών και των οικονομικών της κοινωνικής ασφάλισης.

Πολιτικές απασχόλησης και δίκτυο κοινωνικής προστασίας

Περισσότερο από είκοσι χρόνια οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμετωπίζουν πρωτοφανή επίπεδα ανεργίας. Ουσιαστικά ή πολιτική δέσμευση των κυβερνήσεων - συχνά περιβλημένη με τη μορφή της συνταγματικής πρόβλεψης, όπως στο ελληνικό Σύνταγμα - έχει καταστεί ανενεργός.

Στη δεκαετία του 1990 παρατηρήθηκε αναστροφή των στόχων και των μέσων της οικονομικής πολιτικής: η καταπολέμηση της ανεργίας και η εξασφάλιση της πλήρους απασχόλησης από στόχους υψηλής προτεραιότητας μεταβλήθηκε σε μέσο για τη βελτίωση των δημοσίων ελλειμμάτων, των ελλειμμάτων του ισοζυγίου και την αύξηση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων. Το ενδιαφέρον για τα εντεινόμενα φαινόμενα του κοινωνικού αποκλεισμού, της φτώχειας, των περιφερειακών ανισοτήτων και της καταστροφής του περιβάλλοντος παραμένει σ'ένα επίπεδο διακηρυκτικών προθέσεων, χωρίς να έχει προκαλέσει την αποτελεσματική ανάπτυξη πολιτικών. Τα κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων - ένα από τα οποία είναι και το δικαίωμα στην εργασία - συρρικνώνονται προς όφελος της ελευθερίας κινήσεων του επιχειρηματικού κεφαλαίου.

Οι πολιτικές αυτές επιλογές έχουν αποδεχθεί όχι μόνον κοινωνικά άδικες, αλλά και ουσιαστικά ατελέσφορες: Ουσιαστικά έχουν αποτύχει να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις μιας βιώσιμης ανάπτυξης, να εξασφαλίσουν και να εκσυγχρονίσουν την παραγωγική βάση των οικονομικών, παρά την μονόπλευρη μεταφορά και την εξωτερίκευση του κόστους των προσαρμογών σε βάρος των εργαζομένων, των ανέργων, των πολιτών.

Στην Ελλάδα το ποσοστό ανεργίας έχει υπερβεί το 10% του εργατικού δυναμικού, αφού επί δεκαπέντε χρόνια έμεινε σε πολύ υψηλά επίπεδα. Σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης το υψηλό αυτό ποσοστό βαρύνει περισσότερο τους μισθωτούς, εξ αιτίας των υψηλών ποσοστών αυταποασχολουμένων και αγροτών που διατηρούνται στην ελληνική κοινωνία.

Επιπλέον, το ποσοστό των ανέργων μακράς διάρκειας στην Ελλάδα είναι από τα υψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Από την άλλη πλευρά, το δίκτυο κοινωνικής προστασίας στην Ελλάδα παραμένει υποτυπώδες και σε μεγάλη απόσταση από τα αντίστοιχα των ευρωπαϊκών χωρών. Τα επιδόματα ανεργίας, αν εξετασθούν από την άποψη των κατηγοριών ανέργων που καλύπτουν, τη διάρκειά τους και το ύψος τους, δεν προσφέρουν παρά υποτυπώδη ενίσχυση στους άνεργους και στις οικογένειές τους και καθιστούν την προοπτική της ανεργίας και τη βίωσή της ακόμη περισσότερο οδυνηρή. Τα συμπληρωματικά επιδόματα ανεργίας απουσιάζουν πλήρως, αφήνοντας πλήρως εκτιθεμένους τους μακροχρόνιους άνεργους. Η Ελλάδα, παρά τους πόρους του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, παραμένει διεθνώς στις χαμηλότερες θέσεις σε σχέση με τις δαπάνες για πολιτικές που αναφέρονται στην αγορά εργασίας (λιγότερο από 1% του Προϋπολογισμού). Ο κρατικός προϋπολογισμός ουσιαστικά δεν συμμετέχει στις δαπάνες για την ασφαλιστική κάλυψη των ανέργων.

Η εγκατάλειψη πολιτικών πλήρους δικαιώματος στην εργασία που συνοδεύει την εγκατάλειψη πολιτικών πλήρους απασχόλησης σηματοδοτεί τη μετατροπή ενός κοινωνικού δικαιώματος σε ατομικό προνόμιο. Η τάση αυτή ενισχύεται με την μονομερή ενίσχυση των λεγομένων «ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης», στις οποίες έχει μεταφερθεί το βάρος για την αντιμετώπιση της ανεργίας.

Η διεθνής εμπειρία, η οποία αποτυπώνεται πλέον και σε θέσεις διεθνών οργανισμών, όπως ο ΟΟΣΑ και η ΕΕ, δείχνει ότι οι πολιτικές αυτές μπορούν να δώσουν θετικά αποτελέσματα μόνο εφ' όσον συνοδεύουν μια πολιτική μακροοικονομικού χαρακτήρα που εξασφαλίζει υψηλά επίπεδα απασχόλησης. Επιπλέον, η διεθνής εμπειρία, αλλά και η ελληνική από την εξαιρετικά περιορισμένη αποτελεσματικότητα των πολιτικών αυτών και τα ποικίλα προβλήματα δυσλειτουργίας και καταστρατηγήσεων που έχουν παρουσιασθεί, δείχνει ότι η εφαρμογή των πολιτικών αυτών έχει ορισμένες προϋποθέσεις, πέρα από την αναπτυξιακή μακροοικονομική πολιτική. Προϋποθέτει την ύπαρξη επαρκούς ασφαλιστικής κάλυψης των ανέργων, όπως και την αποτελεσματική λειτουργία γραφείων τοποθέτησης των ανέργων, τη συμπληρωματικότητα και τη συνοχή μεταξύ των επιμέρους πολιτικών και την αποσαφήνιση των στόχων των προγραμμάτων και των πολιτικών. Προϋποθέτει την ένταξή τους σε ένα γενικότερο σύστημα ανάπτυξης και απασχόλησης. Μέχρι στιγμής αυτές οι προϋποθέσεις δεν είναι παρούσες στην Ελλάδα. Αντίθετα, διακρίνουμε την αποσπασματικότητα, την προσαρμογή χωρίς προγραμματισμό και χωρίς μελέτη των επιπτώσεων, τον «πυροσβεστικό» χαρακτήρα, όταν τα προβλήματα διογκώνονται.

Η ΓΣΕΕ έχει αποδείξει στο παρελθόν τη διάθεσή της να συμβάλει ουσιαστικά στη βελτίωση του σχεδιασμού και της εφαρμογής αυτών των πολιτικών. Όμως, δεν μπορεί παρά να επισημάνει εμπόδια, καθυστερήσεις και ασυνέπειες στην αξιοποίηση των διαθέσιμων, πόρων.

Η οικονομική πολιτική, η ανταγωνιστικότητα και η ανεργία

1. Η ανταγωνιστικότητα είναι ένα σύνθετο φαινόμενο και εξαρτάται από πολλούς παράγοντες

Για τον όρο της ανταγωνιστικότητας, χρησιμοποιούνται συχνά περιορισμένα κριτήρια, ιδιαίτερα δε το κόστος εργασίας. Ωστόσο, κατά τα τελευταία έτη, κερδίζει έδαφος η αντίληψη ότι η ανταγωνιστικότητα είναι ένα σύνθετο φαινόμενο που εξαρτάται από πλήθος παραγόντων. Σε συμφωνία με την εν λόγω αντίληψη θεωρούμε ότι η οικονομία μιάς χώρας θα πρέπει να θεωρείται ανταγωνιστική εφ' όσον πληρεί τέσσερις συνθήκες:

1. Τα παραγόμενα αγαθά και υπηρεσίες θα πρέπει να είναι παρόμοιας ποιότητας και παρόμοιας τιμής με αυτά που διατίθενται στις διεθνείς αγορές.
2. Η πώληση αυτών των αγαθών και υπηρεσιών θα πρέπει να επιδρά στο ΑΕΠ της χώρας που τα παράγει, σε τέτοιο βαθμό, ώστε να αυξάνονται τα εισοδήματα όλων των κοινωνικών ομάδων.
3. Η επένδυση σε πάγιο κεφάλαιο, όπως και σε «ανθρώπινο κεφάλαιο», που απαιτείται για την παραγωγή των εν λόγω αγαθών και υπηρεσιών, θα πρέπει να χρηματοδοτείται από την εθνική αποταμίευση.
4. Τέλος, οι τρεις παραπάνω συνθήκες δεν θα πρέπει να είναι πρόσκαιρες αλλά να μπορούν να διατηρηθούν μακροχρόνια.

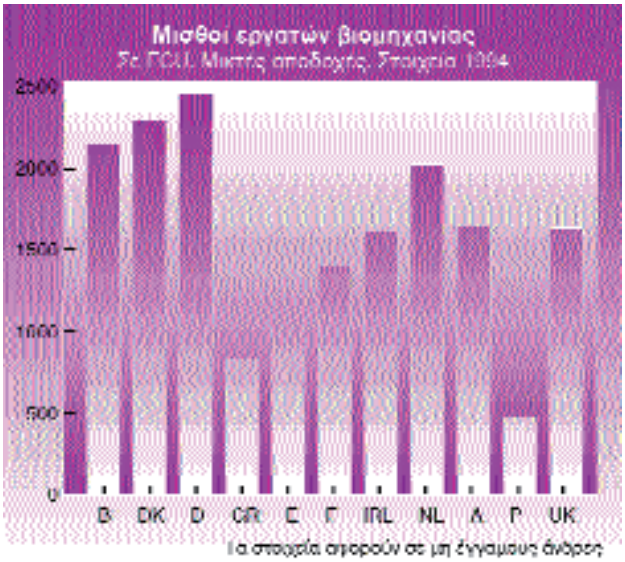
Θα έπρεπε, δηλαδή, για την ανταγωνιστικότητα να λάβουμε υπ'όψη μας πλήθος παραγόντων, όπως το κόστος κεφαλαίου, το κόστος εργασίας, το κόστος ενδιάμεσων αναλώσεων, την συναλλαγματική ισοτιμία, την δυνατότητα μείωσης των περιθωρίων κέρδους, την παραγωγικότητα εργασίας και την παραγωγικότητα των εμπορικών δικτύων, τους χρόνους παράδοσης των εμπορευμάτων, την ικανότητα διαφοροποίησης των προϊόντων, την συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων, των γεωγραφικό και τον κλαδικό προσανατολισμό των εξαγωγών, το μέγεθος των επιχειρήσεων, την σχέση βιομηχανίας - πιστωτικού συστήματος, τις μορφές οργάνωσης της εργασίας, την ποιότητα των εργασιακών σχέσεων, την άνοδο του εκπαιδευτικού επιπέδου, τις διαδικασίες κατάρτισης...

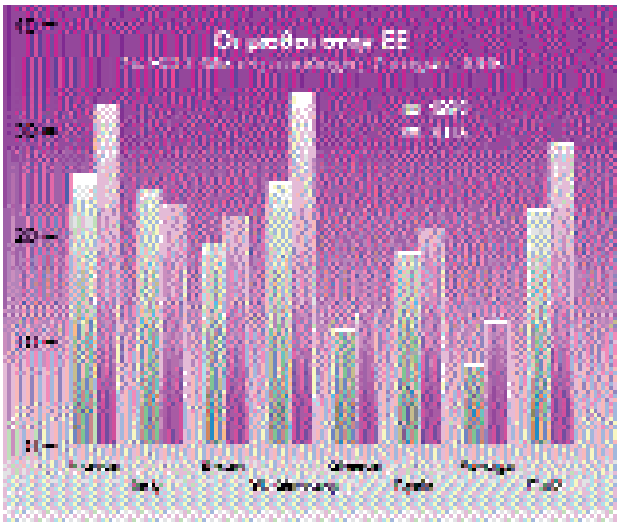
Αν όλοι οι φορείς που εμπλέκονται στον κοινωνικό διάλογο μπορούν να συμφωνήσουν σε έναν τέτοιο, συνολικό ορισμό της ανταγωνιστικότητας, ο οποίος περιλαμβάνει το μεγάλο πλήθος παραγόντων που την καθορίζουν, η συζήτηση γύρω από τα θέματα της ανταγωνιστικότητας, μεταξύ όλων των μερών που εμπλέκονται στην παραγωγική διαδικασία θα μπορούσε να είναι εξαιρετικά γόνιμη. Αντιθέτως, η εμμονή στον ορισμό της ανταγωνιστικότητας με βάση το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, καθιστά τον διάλογο άκρως στείρο και αξιέξοδο. Ωστόσο, η επίμονη αναφορά στο κόστος εργασίας ως παράγοντα ανταγωνιστικότητας θέτει διαρκώς σε συζήτηση, προς επαλήθευση ή διάψευση, μια σειρά ερωτημάτων:

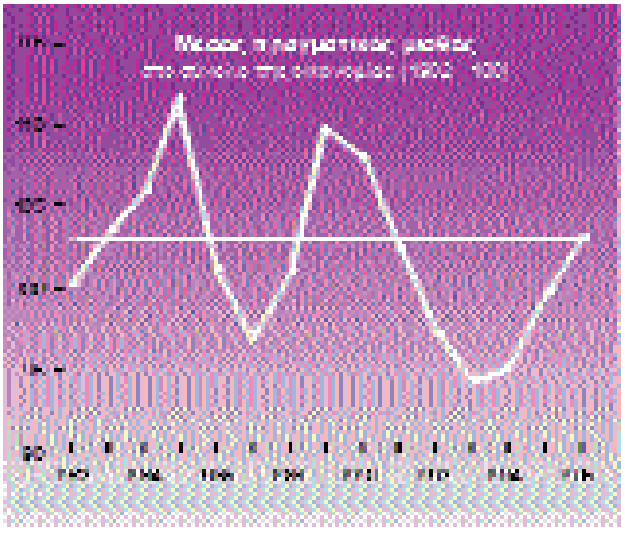
- αν το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στην Ελλάδα είναι υψηλό σε διεθνή σύγκριση,
- αν το εν λόγω κόστος αυξάνεται ή μειώνεται,
- αν οι μεταβολές του αντανακλώνται σε αυξήσεις ή μειώσεις της ανταγωνιστικότητας,
- αν η άνοδος της κερδοφορίας έχει οδηγήσει σε αύξηση των επενδύσεων και της απασχόλησης, και τέλος,
- αν υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ κόστους εργασίας και ανεργίας.

2.Οι μισθοί στην Ελλάδα είναι από τους χαμηλότερους στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Από την σύγκριση των στοιχείων του 1994 για την βιομηχανία στην Ευρωπαϊκή Ένωση (τα οποία είναι τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat)

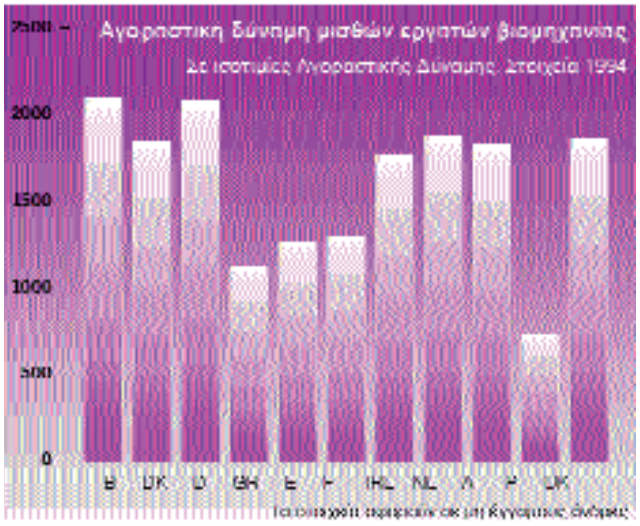

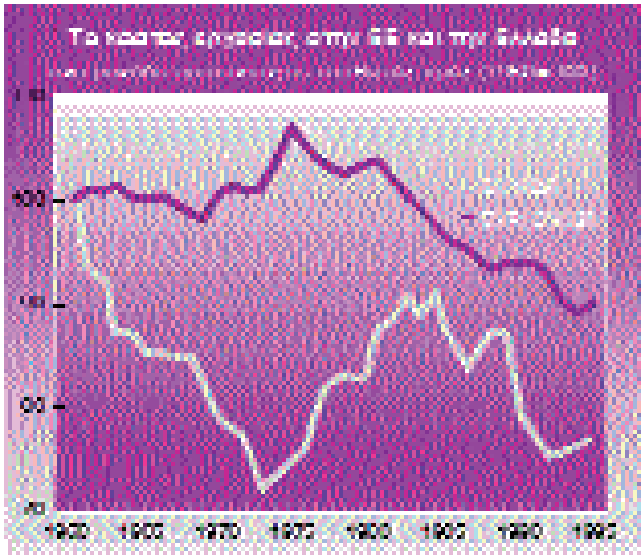

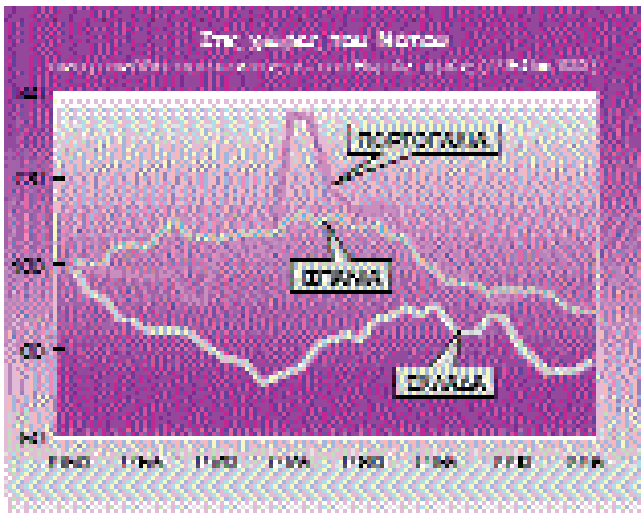
προκύπτει ότι η Ελλάδα διατηρεί την προτελευταία θέση στην κατάταξη του ετήσιου κόστους εργασίας, πριν από την Πορτογαλία. Κατά τα τελευταία δύο έτη υπήρξαν κάποιες αυξήσεις των μισθών στην ελληνική βιομηχανία. Εντούτοις, οι αυξήσεις αυτές, εάν λάβουμε υπ'όψη μας και τις αυξήσεις στις άλλες χώρες της ΕΕ, απλώς έχουν μειώσει ελαφρά τη διαφορά της Ελλάδας από την Ισπανία.
Ανάλογη είναι η εικόνα που παρουσιάζουν και οι συγκρίσεις με τις άλλες χώρες της ΕΕ, των μισθών των τραπεζοϋπαλλήλων, των υπαλλήλων του εμπορίου και άλλων κατηγοριών εργαζομένων.
Αξίζει εξάλλου να σημειωθεί ότι η ανατίμηση της δραχμής ωθεί προς τα άνω το ετήσιο κόστος εργασίας υπολογισμένο σε ECU κατά το ποσοστό της ανατίμησης. Εάν δεχθούμε ότι η δραχμή είναι ανατιμημένη περίπου κατά 20%, τότε, το ετήσιο κόστος εργασίας υπολογισμένο σε ECU θα είναι υπερτιμημένο κατά το ίδιο ποσοστό.
Σε ότι αφορά την διαχρονική μεταβολή του μέσου πραγματικού μισθού στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας, όπως φαίνεται και στο σχετικό διάγραμμα, κυμαίνεται στην διάρκεια των δεκαπέντε τελευταίων ετών γύρω από μια σταθερή αγοραστική δύναμη που αντιστοιχεί περίπου στα επίπεδα του 1983.
Η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από μια ρύθμιση των μισθών τέτοια ώστε η αγοραστική τους δύναμη να μην αυξάνεται - αλλά και ούτε να μειώνεται - αφού τις περιόδους μείωσης διαδέχονται περίοδοι αύξησης, ενώ ταυτοχρόνως μειώνεται το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος επειδή ολόκληρο το όφελος από την παραγωγικότητα της εργασίας το εισπράτουν οι επιχειρήσεις. Αυτό εξηγεί εν πολλοίς και την άνοδο της κερδοφορίας στην Ελλάδα κατά τα δέκα τελευταία έτη.

3.Το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στην Ελλάδα είναι από τα χαμηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στην Ελλάδα (υπολογισμένο σε εθνικό νόμισμα και σταθερές τιμές 960=100) μειώθηκε μεταξύ 1990 και 1996 κατά 11% και ***βρίσκεται σήμερα στα επίπεδα του 1976.*** Η αντίστοιχη μείωση στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανέρχεται σε 4%.
Στην διάρκεια της τριετίας 1994-1996 παρατηρήθηκε μια ορισμένη αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, πλήν όμως, η αύξηση αυτή, ήταν μικρή συγκριτικά με τις θεαματικές μειώσεις των 1991 - 1993 και 1986-1987.
Για την ανταγωνιστικότητα, σημασία έχει το επίπεδο

του μοναδιαίου κόστους εργασίας σε κοινό νόμισμα. Με βάση τα πρόσφατα στοιχεία του ΟΟΣΑ, προκύπτει ότι το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυμαίνεται μεταξύ 0,6 και 1,1 ECU ανά μονάδα αγοραστικής δύναμης (PPP). Η ομάδα χωρών χαμηλού κόστους εργασίας, που είναι ευδιάκριτη στο σχετικό διάγραμμα, αποτελείται από την Πορτογαλία, την Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία. Εκτός της Πορτογαλίας που διατηρεί την φθηνότερη εργασία μεταξύ των 15 χωρών μελών, οι άλλες τρεις χώρες έχουν παραπλήσιο μοναδιαίο κόστος εργασίας, το οποίο ανέρχεται περίπου σε 0,6 ECU ανά μονάδα αγοραστικής δύναμης.
Η Ιταλία και η Ισπανία παρουσιάζουν μοναδιαίο κόστος εργασίας παρόμοιο με αυτό της Ελλάδας, διότι πραγματοποίησαν μεγάλες υποτιμήσεις των νομισμάτων τους, ενώ αντιθέτως, η δραχμή παραμένει ανατιμημένη.

4.Το μανοδιαίο κόστος εργασίας δεν συσχετίζεται με την ανταγωνιστικότητα διότι η τελευταία εξαρτάται από πλήθος παραγόντων

Όπως γίνεται φανερό από την κατάταξη των χωρών με βάση το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος σε ECU, δεν συσχετίζεται με την αντίστοιχη κατάταξη της ανταγωνιστικότητας (οι χώρες με υψηλότερο κόστος εργασίας παρουσιάζουν μεγάλη ανταγωνιστικότητα). Ειδικότερα για την περίπτωση της Ελλάδας, ενώ έχει μοναδιαίο κόστος εργασίας σε ECU παραπλήσιο με αυτό της Ιταλίας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, οι επιδόσεις της στο διεθνές εμπόριο είναι κατά πολύ υποδεέστερες από τις αντίστοιχες των άλλων χωρών της μεσογειακής Ευρώπης. Επομένως, σε άλλους παράγοντες θα έπρεπε να αναζητηθούν οι αιτίες της μειωμένης ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας και όχι στο κόστος εργασίας.

5.Άνοδος της κερδοφορίας

Στη διάρκεια του πρώτου ημίσεως της δεκαετίας του ‘90, η ελληνική οικονομία παρουσιάζει μεγάλη αύξηση της κερδοφορίας, η οποία υπερβαίνει τις αντίστοιχες αυξήσεις όλων ανεξαιρέτως των άλλων χωρών μελών της ΕΕ.
Εντυπωσιακά είναι τα αποτελέσματα του ΟΟΣΑ σε ότι αφορά τις διεθνείς συγκρίσεις της κερδοφορίας στον επιχειρηματικό τομέα, διότι κατατάσσουν την Ελλάδα πρώτη μεταξύ όλων των χωρών του Οργανισμού. Βεβαίως, ενδέχεται η αποδοτικότητα του κεφαλαίου (μικτά κέρδη προς κεφαλαιακό απόθεμα) του

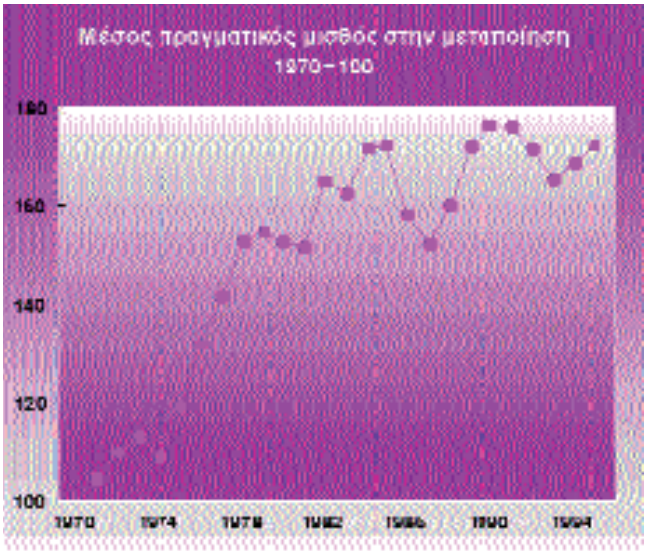
επιχειρηματικού τομέα της ελληνικής οικονομίας, να μην ανέρχεται στο 24% (όπως υπολογίζει ο ΟΟΣΑ), αλλά να είναι χαμηλότερη. Πλην όμως, επειδή για τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ίδιοι υπολογισμοί έδειξαν ότι η κερδοφορία βρίσκεται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα (15%) είναι εύλογο να συμπεράνουμε ότι η αποδοτικότητα του κεφαλαίου στην Ελλάδα, είναι έστω ελαφρώς ανώτερη του μέσου όρου της ΕΕ.

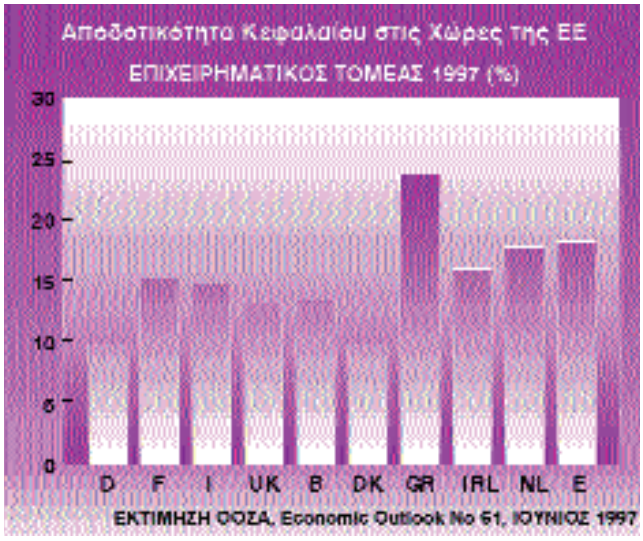
6.Αποκλίνουσα πορεία κερδοφορίας και επενδύσεων

Η άνοδος της κερδοφορίας δεν έχει οδηγήσει παρά μόνον σε περιορισμένη αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων και της απασχόλησης. - σε αντίθεση με τις προσδοκίες των φορέων της οικονομικής πολιτικής. Χαρακτηριστική από την άποψη αυτή είναι η περίπτωση της βιομηχανίας (επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερα από 10 άτομα): μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '80, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, υπολογισμένες ως ποσοστό της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, παρουσιάζουν διακυμάνσεις οι οποίες ακολουθούν με κάποια προσέγγιση τις αντίστοιχες μεταβολές της κερδοφορίας (μετρούμενης με την αποδοτικότητα του παγίου κεφαλαίου). Έκτοτε, όμως, τα δυο μεγέθη ακολουθούν αποκλίνουσα πορεία και η στασιμότητα των επενδύσεων δεν είναι δυνατό να ερμηνευθεί με βάση την εξέλιξη της κερδοφορίας, η οποία ακολουθεί ανοδική πορεία. Αντιθέτως, οι επενδύσεις (ως ποσοστό της προστιθέμενης αξίας) ακολουθούν με αρκετά μεγάλη ακρίβεια τις μεταβολές του κινητού μέσου 3 όρων της βιομηχανικής παραγωγής γεγονός που θα μπορούσε να εκληφθεί ως ισχυρή ένδειξη μιας συσχέτισης των επενδύσεων με τις προσδοκίες σχετικά με την εξέλιξη της ζήτησης που απευθύνεται στην βιομηχανία.
Οι μόνες επενδύσεις που παρουσιάζουν αξιοσημείωτη - αν και δειλή - αύξηση είναι οι επενδύσεις σε μηχανικό εξοπλισμό ο οποίος, ως φορέας εκμηχάνισης, αυτοματοποίησης και εξορθολογισμού της εργασιακής διαδικασίας, έχει αντιφατικά αποτελέσματα επί της απασχόλησης (θετικά μεν διότι διευρύνουν το παραγωγικό δυναμικό, αρνητικά δε επειδή υποκαθιστούν εργασία από μηχανικές λειτουργίες).

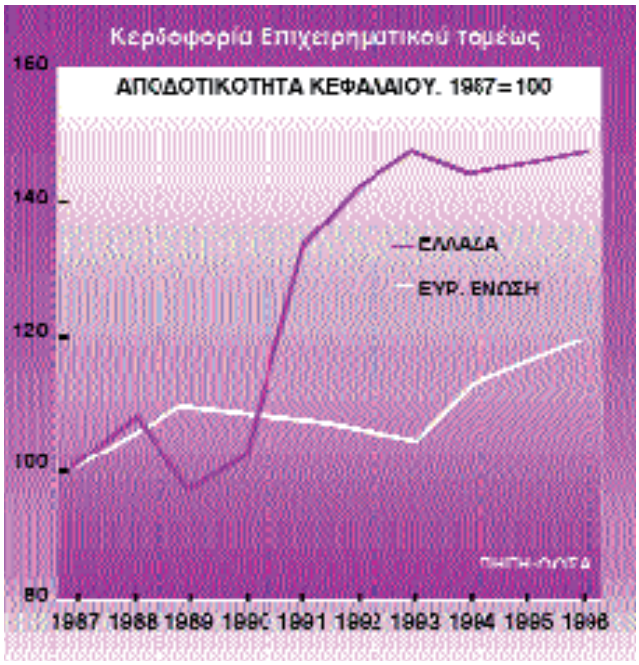
7.Εν κατακλείδι

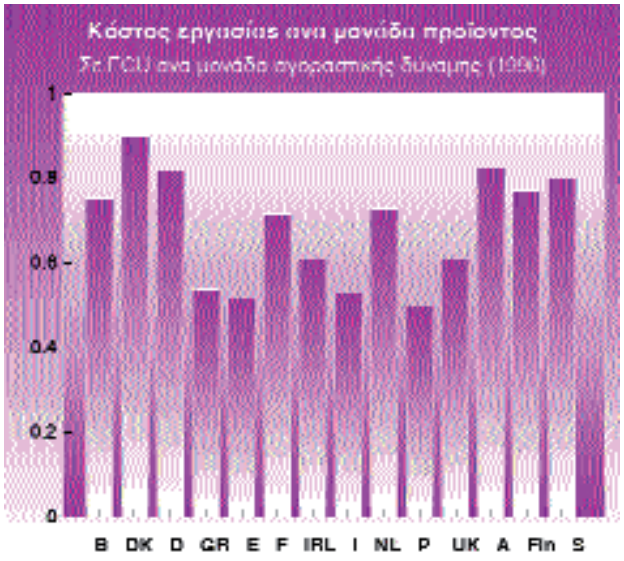
(α) το κόστος εργασίας στην Ελλάδα είναι μικρό σε διεθνή σύγκριση και μειούμενο,
(β) η πτώση του δεν συνοδεύθηκε από βελτίωση

της ανταγωνιστικότητας όπως αυτή εμφανίζεται στα στοιχεία του εξωτερικού εμπορίου, ούτε από μείωση της εργασίας,

(γ) η άνοδος της κερδοφορίας που στηρίχθηκε στην μείωση του κόστους εργασίας δεν οδήγησε σε αύξηση των επενδύσεων, και συνακόλουθα, ούτε της απασχόλησης.

8.Η αύξηση της ανεργίας προέρχεται από την ταχεία αύξηση της προσφοράς εργασίας

Η ελληνική οικονομία δημιουργεί αξιόλογες αυξήσεις της απασχόλησης, ακόμη και στις περιόδους μικρών αυξήσεων του ΑΕΠ. Έτσι, η αύξηση της ανεργίας δεν προέρχεται από μείωση της απασχόλησης, αλλά από την ταχύτερη αύξηση της προσφοράς εργασίας, δηλαδή του εργατικού δυναμικού.

Η αύξηση προσφορά εργασίας σχετίζεται με την διανομή προϊόντος. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της ανεργίας στην Ελλάδα, όταν η διανομή του προϊόντος μεταβάλλεται σε βάρος της εργασίας, τότε αυξάνεται το ποσοστό ανεργίας: Το ποσοστό του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας που αναζητά ενεργητικά εργασία σήμερα είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό προηγουμένων ετών, διότι η μείωση του εισοδήματος της εργασίας εξωθεί όλο και περισσότερα μέλη των νοικοκυριών να εμφανισθούν στην αγορά εργασίας και να διεκδικήσουν μια θέση απασχόλησης.

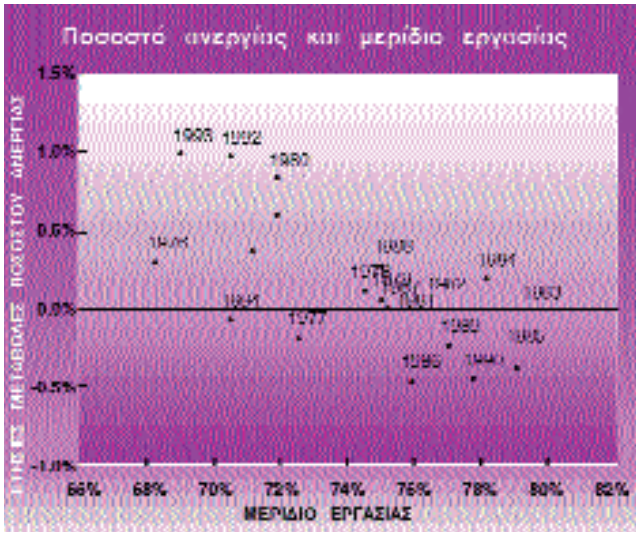
Όταν τα νοικοκυριά αντιμετωπίζουν επανηλειμμένες μειώσεις του εισοδήματός τους, προκειμένου να διατηρήσουν σταθερό το επίπεδο κατανάλωσης στο οποίο θεωρούν ότι ικανοποιούνται όλες οι βασικές τους ανάγκες καθώς και οι (διευρυνόμενες) κοινωνικές ανάγκες που αντιστοιχούν στην εποχή μας, τείνουν να προσφέρουν περισσότερη εργασία: δεύτερη απασχόληση των ανδρών, αυξανόμενη έξοδος των γυναικών και των νέων στην αγορά εργασίας.

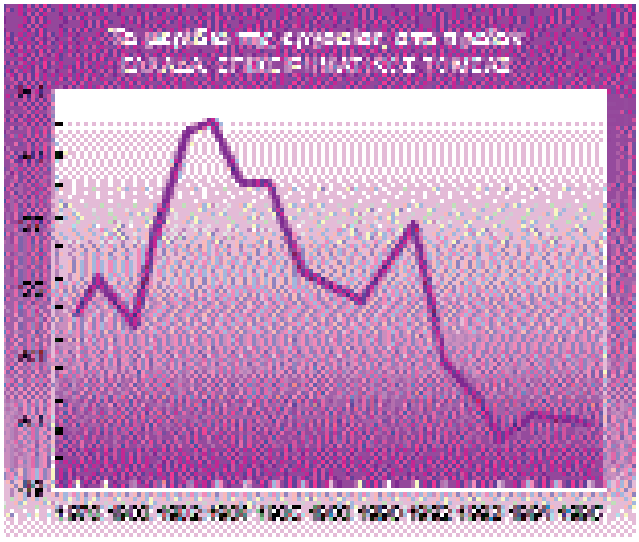
Εν ολίγοις, οι νέο-εισερχόμενοι στην αγορά εργασίας, νέοι και γυναίκες, καινούργιοι υποψήφιοι απασχολούμενοι, πληθύνονται τόσο πιο γρήγορα όσο μεγαλύτερη είναι η πίεση που ασκεί η λιτότητα στα νοικοκυριά - και μαζί μ'αυτήν την αύξηση του εργατικού δυναμικού αυξάνεται και η ανεργία.

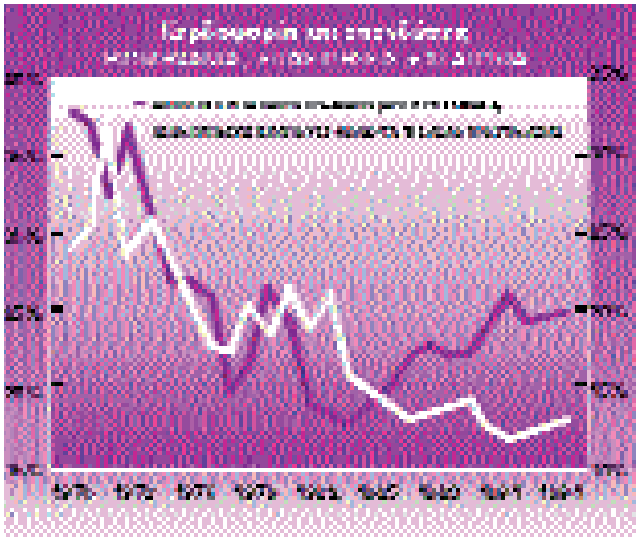
Η οικονομική πολιτική μειώνει το μερίδιο της εργασίας, αυξάνει την προσφορά εργασίας και την ανεργία

Με δεδομένη την πολιτική βούληση να μειωθεί το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος για να αυξηθεί η κερδοφορία, έχει πραγματοποιηθεί, κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών, σημαντική

ανατροπή στην διανομή του εισοδήματος: η αναλογία μισθών/μεικτών κερδών μετατρέπεται σε βάρος των μισθών επί μία δεκαετία. Η σταθερή σχέση που έχει διαμορφωθεί πλέον είναι η εξής: από μακροχρόνια άποψη, ο πραγματικός μισθός τείνει να παραμείνει σταθερός στα επίπεδα των αρχών της δεκαετίας του '80, έτσι ώστε οι αυξήσεις της παραγωγικότητας της εργασίας να μετατρέπονται σε αύξηση των κερδών. (Οι αυξήσεις του μεριδίου της εργασίας που παρουσιάσθηκαν στην διάρκεια των τελευταίων τριών ετών απλώς αντιστάθμισαν εν μέρει τις μεγάλες απώλειες που έχει υποστεί το μερίδιο της εργασίας από τα μέσα της δεκαετίας του '80 μέχρι σήμερα). Το αποτέλεσμα είναι η μακροχρόνια τάση μείωσης του μεριδίου της εργασίας που εξωθεί τα νοικοκυριά να προσφέρουν περισσότερη εργασία (αύξηση του εργατικού δυναμικού). Αυτό που θα κατά πάσα πιθανότητα θα συμβεί κατά το τρέχον και το επόμενο έτος, θα είναι μια νέα αύξηση του ποσοστού ανεργίας που θα οφείλεται στην παρατεινόμενη διατήρηση του μεριδίου του εργασίας κάτω από ένα κρίσιμο κατώφλι που αντιστοιχεί στο «καλάθι» αγαθών και υπηρεσιών το οποίο τα νοικοκυριά αναγνωρίζουν ως αναγκαίο για την συντήρησή τους - το οποίο αντιστοιχεί δηλαδή στα καταναλωτικά πρότυπα της εποχής μας - και το οποίο δεν θα μπορούν να αποκτήσουν παρά μόνον προσφέροντας περισσότερη εργασία (αύξηση του εργατικού δυναμικού).

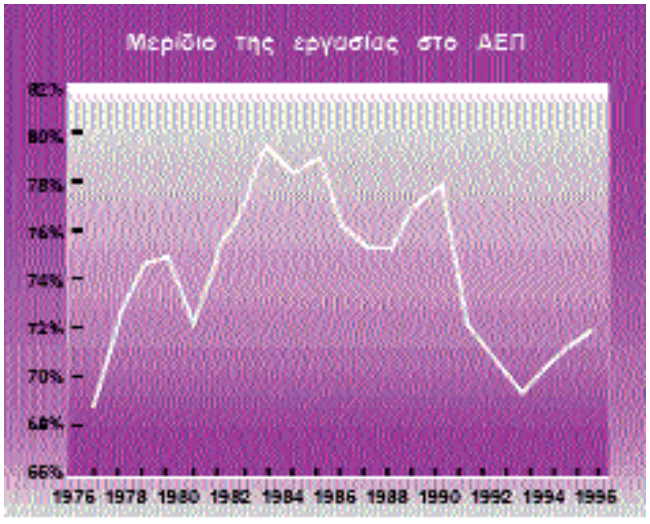
9.Προτάσεις

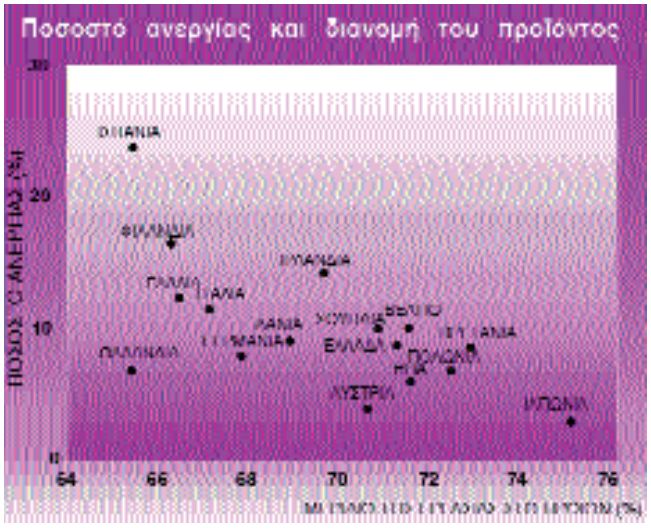
9.1. Ρεαλιστικότερη συναλλαγματική πολιτική

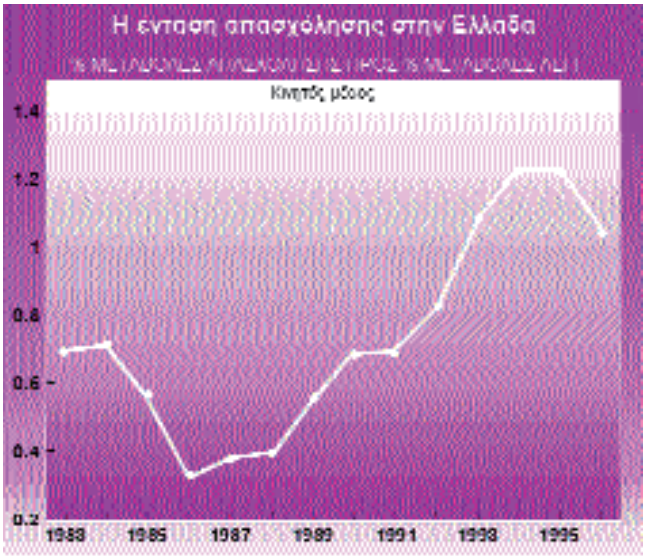
- Η «ανταγωνιστικότητα τιμής» των ελληνικών προϊόντων σχετίζεται καταρχήν με την ισοτιμία της δραχμής. Μια συναλλαγματική πολιτική που να λαμβάνει περισσότερο υπ'όψη της τις αντοχές του παραγωγικού συστήματος της χώρας, είναι αναγκαίος όρος για την αποκατάσταση, έστω εν μέρει, της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων. Η συναλλαγματική πολιτική των άλλων χωρών της μεσογειακής Ευρώπης (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία) αποδείχθηκε πως μπορεί να είναι ρεαλιστική χωρίς να έχει δυσμενείς συνέπειες για την οικονομία εφ' όσον πραγματοποιηθεί στην κατάλληλη στιγμή του οικονομικού κύκλου και συνοδεύεται από κατάλληλα μέτρα.

9.2.Έμφαση στην «ανταγωνιστικότητα ποιότητας»

- Έμφαση θα πρέπει να δοθεί και στην «ανταγνωνιστικότητα ποιότητας». Η βελτίωση της ποιότητας των ελληνικών προϊόντων και η διαφοροποίηση της παραγωγής (επέκταση σε

νέες ποιότητες στο εσωτερικό των υπαρχόντων κλάδων), μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την ανταγωνιστικότητα. Η επέκταση της παραγωγής προϊόντων προς βελτιωμένες ποιότητες, για τις οποίες η διεθνής ζήτηση προβλέπεται να αυξηθεί με ταχείς ρυθμούς, πρέπει να αντικαταστήσει σταδιακά την παραγωγή προϊόντων που στηρίζονται στην φθηνή εργασία.

9.3 .Ταχύτερο τεχνολογικό και οργανωτικό εκσυγχρονισμό της παραγωγής

- Το επίπεδο της κερδοφορίας βρίσκεται σήμερα σε επίπεδα που επιτρέπουν παραγωγικές επενδύσεις μεγαλύτερες από τις πραγματοποιούμενες. Η οικονομική πολιτική θα πρέπει να δράσει επί των άλλων παραγόντων που επιδρούν δυσμενώς στις επενδύσεις: να ενισχύσει την ζήτηση που απευθύνεται στις επιχειρήσεις της χώρας, ιδιαίτερα μέσα από την αύξηση του πραγματικού εισοδήματος των εργαζομένων - πολύ περισσότερο που το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος σήμερα βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα, να μειώσει τα πραγματικά επιτόκια και να αποκτήσει ρεαλιστική συναλλαγματική πολιτική.

9.4. Αναβάθμιση του ρόλου της εργασίας στην παραγωγή

- Η αναβάθμιση του ρόλου της εργασίας στο εσωτερικό των παραγωγικών διαδικασιών, η κατάρτιση και η υποκίνηση των εργαζομένων με σύγχρονες μεθόδους διοίκησης των επιχειρήσεων είναι βασικός παράγοντας για την βελτίωση της «ανταγωνιστικότητας ποιότητας».

- Οι παραγωγικές επενδύσεις θα πρέπει να συνοδεύονται από οργανωτικό εκσυγχρονισμό που θα στηρίζεται στην αρχή ότι η αναβάθμιση της εργασίας μέσα στην παραγωγή είναι ουσιαστική συνιστώσα της ανταγωνιστικότητας. Οι χώρες που θα βελτιώσουν την θέση τους στον διεθνή ανταγωνισμό είναι αυτές που θα αξιοποιήσουν καλύτερα τις νέες τεχνολογίες και το εργατικό τους δυναμικό. Η νέα οργάνωση της εργασίας θα πρέπει να αποβλέπει στην ανάπτυξη των ατομικών και συλλογικών παραγωγικών ικανοτήτων των εργαζομένων.
- Σ'αυτήν την κατεύθυνση θα πρέπει να αναλάβουμε συνεχείς και επίμονες προσπάθειες για την βελτίωση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του εργατικού δυναμικού της χώρας.

Ρύθμιση μορφών εργασίας και κοινωνικής προστασίας προς το 2000

Ι. Εργασιακες σχεσεις

1 Στα πλαίσια της επιχειρούμενης και ελεγχόμενης από τις δυνάμεις της αγοράς παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, διαμορφώνονται νέες πρωτοφανείς συνθήκες στον τομέα της απασχόλησης, των εργασιακών σχέσεων και της κοινωνικής προστασίας.
Η σημερινή συγκυρία είναι συνδεδεμένη με την επιταχυνόμενη τάση ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων στην κατεύθυνση της απορρύθμισή τους και έχοντας σαν άξονα την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, πορεία που συνδέεται με την μονομερή προσήλωση στην ανάγκη μείωσης του κόστους εργασίας ακόμη και με πρακτικές που αποδυναμώνουν την κοινωνική διάσταση της έννοιας της παραγωγικότητας, δημιουργώντας σειρά από αρνητικές παρενέργειες στο κοινωνικό σώμα. Η αυξανόμενη ευελικτοποίηση των εργασιακών σχέσεων ωθεί στην επικίνδυνη διόγκωση του φαινομένου της ανεργίας και στη δημιουργία πολλαπλών ταχυτήτων στους κόλπους των μισθωτών με σημαντικό τμήμα του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού να περιορίζεται σε μειωμένο και συρρικνούμενο περιεχόμενο εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

2 Η πολιτική εργασιακών σχέσεων που κυριάρχησε μεταπολεμικά στην Ελλάδα στηρίχθηκε στην λανθασμένη περί ανταγωνιστικότητας της οικονομίας αντίληψη υποβάθμιση του περιεχομένου των εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων μέσα από την συμπίεση του εργατικού κόστους. Η κατάσταση αυτή διατηρείται και σήμερα αφού η βασική πρακτική των επιχειρήσεων, σε συνδυασμό και με την ασκούμενη κρατική οικονομική και κοινωνική πολιτική ως συνεχιζόμενων πολιτικών μονόπλευρης, και χωρίς ουσιαστικό, αντίκρυσμα λιτότητας, συγκρατεί τους μισθούς σε χαμηλά επίπεδα, περιορίζοντας το άμεσο και έμμεσο εργασιακό κόστος ενώ παράλληλα περιστέλλονται οι δημόσιες δαπάνες. Αντίθετα δεν προσδίδεται βάρος στους βασικούς συντελεστές αύξησης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας όπως η εισαγωγή και αξιοποίηση των επιτευγμάτων της νέας τεχνολογίας, η άνοδος του επιπέδου εκπαίδευσης και κατάρτισης του εργατικού δυναμικού, η εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων διοίκησης και οργάνωσης των επιχειρήσεων, η δημιουργία όρων και συνθηκών εργασίας που να αυξάνουν την ατομική αποδοτικότητα κ.λ.π. Σε αντίθεση με τα όσα ισχυρίζονται οι κοινοτικοί ιθύνοντες για το πρόβλημα της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας που το εστιάζουν, κύρια, στο υψηλό κόστος εργασίας, ο ισχυρισμός αυτός, ανεξάρτητα από την βασιμότητά του, δεν μπορεί να ευσταθεί για την ελληνική πραγματικότητα που δεν έχει αναπτύξει ποιοτικούς δείκτες για την αύξηση παραγωγικότητας, αφού η όποια ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας στηρίχθηκε κατ' εξοχήν στην εύκολη λύση του χαμηλού εργασιακού και κοινωνικού κόστους. Είναι ενδιαφέρον, άλλωστε, να επισημανθεί ότι εάν το κόστος εργασίας ήταν ο θεμελιώδης παράγοντας της ανταγωνιστικότητας η Ελλάδα θα έπρεπε να κατείχε, συγκριτικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την πρώτη θέση. Σήμερα, μάλιστα στα πλαίσια της επίτευξης των οικονομικών και ονομαστικών όρων της σύγκλισης, ωθείται το περιεχόμενο των εργασιακών σχέσεων στην Ελλάδα στην διαιώνιση των πρακτικών του παρελθόντος, με τον σαφέστατο κίνδυνο της αύξησης της απόστασης που χωρίζει την Ελλάδα από την υπόλοιπη Ευρώπη και στον τομέα αυτό. Και τούτο γιατί η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονομίας επιχειρείται να στηριχθεί σε πεπατημένους δρόμους του παρελθόντος. Απέναντι στο επιχείρημα της ακαμψίας της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα η ίδια η πραγματικότητα μας παρουσιάζει ακριβώς το αντίθετο. Η ελληνική εμπειρία χαρακτηρίζεται για την ιδιαίτερη ευελιξία στον τομέα της απασχόλησης και των εργασιακών σχέσεων τόσο από πλευράς του νόμιμου θεσμοποιημένου περιεχομένου όσο και την παράνομη διάστασή της που συνδέεται με την καταστρατήγηση θεμελειωδών δικαιωμάτων, λόγω της έλλειψης επαρκών μηχανισμών ελέγχου εφαρμογής της εργατικής και ασφαλιστικής

νομοθεσίας.
Σύμφωνα με τα υπάρχοντα επίσημα στοιχεία και στα πλαίσια των αλλεπάλληλων πολιτικών μονόπλευρης λιτότητας οι μισθοί των ελλήνων μισθωτών (στη βιομηχανία) είναι καθηλωμένοι στα επίπεδα του 1982, το θεσμικό πλαίσιο για τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης δεν διαφοροποιείται αισθητά από την κατάσταση που επικρατεί στον διεθνή χώρο. Το χαμηλό επίπεδο εισοδήματος ενός σημαντικότατου τμήματος των μισθωτών το ωθεί σε πρόσθετες λύσεις (πολυαπασχόληση, υπερωριακή απασχόληση κ.λ.π.) προκειμένου να εξασφαλισθεί επάρκεια εισοδήματος που να καλύπτει στοιχειωδώς βασικές ανάγκες με σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις σε άλλες πτυχές της κοινωνικής ζωής.

3 Το συνδικαλιστικό κίνημα θεωρεί ότι το ζήτημα των εργασιακών σχέσεων είναι στενά συνυφασμένο με εκείνο της απασχόλησης και της κοινωνικής ασφάλισης που αποτελούν το τρίπτυχο των συνδυασμένων παρεμβάσεών του για το άμεσο μέλλον.
Αναγνωρίζοντας ότι τα θέματα απασχόλησης και εργασιακών σχέσεων συνδέονται στενά με την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας κρίνει παράλληλα ότι τα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα αποτελούν βασικό συντελεστή για την θετική πορεία και των οικονομικών εξελίξεων σε αντίθεση με την παραδοσιακή πρακτική περιορισμού τους με την παράλληλα χαμηλή ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Είναι πλέον φανερό ότι η διαιώνιση της συνεχιζόμενης λιτότητας σε βάρος της εργασίας, δεν έχει παρά να αναπαράγει τα συνεχόμενα ανεπιτυχή αποτελέσματα. Τέλος, θα πρέπει να τονισθεί ότι το ζητούμενο δεν μπορεί να αποτελεί η εισαγωγή υπερατλαντικών προτύπων εργασιακών σχέσεων σε βάρος της κοινωνίας.
Το συνδιαλιστικό κίνημα θεωρεί ότι αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις είναι επιβεβλημένες ιδιαίτερα μάλιστα μετά από τις εξελίξεις που επιβάλλει η αλλαγή της φύσης της εργασίας και ο ρόλος των νέων τεχνολογιών. Η μεταρρύθμιση όμως της αγοράς εργασίας δεν θα πρέπει να συνεπάγεται την αποδιάρθρωση και απορρύθμιση της κοινωνικής προστασίας και των εργασιακών σχέσεων. Σε αυτά τα πλαίσια επιζητεί την ανάγκη ενός ουσιαστικού και ειλικρινούς κοινωνικού διαλόγου για τη δημιουργία ενός χάρτη εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων επικεντρώνοντάς τον στους εξής βασικούς άξονες:

- Ενίσχυση του θεσμού της πλήρους απασχόλησης προκειμένου να εξασφαλίζεται επαρκές εισόδημα.
- Μείωση και προσαρμογή του χρόνου εργασίας στα πλαίσια της ενίσχυσης της απασχόλησης της κάλυψης των αναγκών των εργαζομένων και των επιχειρήσεων.
- Δημιουργία κοινωνικά αποδεκτού πλαισίου για την αντιμετώπιση της έκτασης και της έντασης των νέων μορφών απασχόλησης.

Ειδικότερα η Γ.Σ.Ε.Ε. προτείνει:

- Την μείωση του χρόνου εργασίας σε 35 ώρες την εβδομάδα με διατήρηση των αποδοχών με στόχο την σημαντική αύξηση της απασχόλησης και μείωση της ανεργίας. Το μέτρο αυτό είναι σε θέση να δημιουργήσει 150.000 νέες θέσεις εργασίας θα πρέπει να συνοδεύεται από την κατάργηση της υπερεργασίας και την δραστική μείωση των υπερωριών.
- Την δημιουργία πλαισίου λειτουργίας μερικής και προσωρινής απασχόλησης που να αποτρέπει επιβουλή της έννοιας της πλήρους και σταθερής απασχόλησης.
- Την προστασία των απασχολούμενων σε «άτυπες» μορφές απασχόλησης που στερούνται κοινωνικής προστασίας μέσα από την επέκταση της εργασιακής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και σε κατηγορίες εργαζομένων που συγκεντρώνουν τα σύγχρονα χαρακτηριστικά της εξαρτημένης εργασίας (φασόν, τηλεργασία, συμβάσεις έργου).
- Διατήρηση της έννοιας και του περιεχομένου των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων και εφαρμογή του θεσμού και στον χώρο της δημόσιας διοίκησης.
- Ενίσχυση των κρατικών μηχανισμών ελέγχου της εφαρμογής της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας.

II. Κοινωνική προστασία

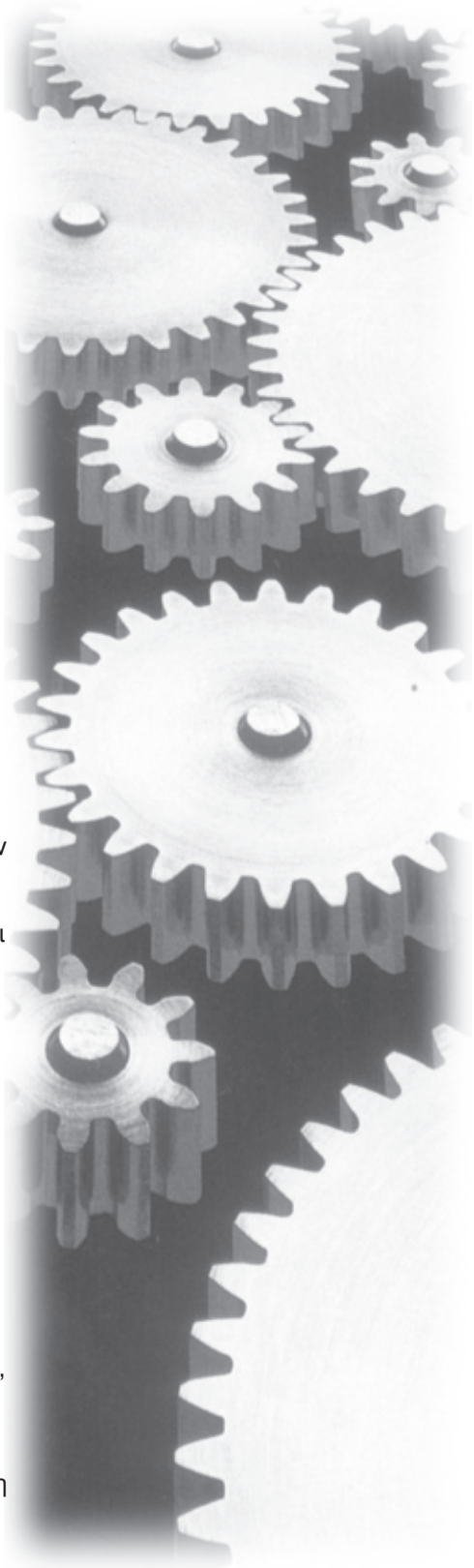
Οι οικονομικές και πολιτικές αλλαγές που συντελούνται στις χώρες της Ευρωπαϊκής

Ένωσης και στη χώρα μας έχουν δημιουργήσει μεγαλύτερες υποχρεώσεις στα κράτη μέλη να χρηματοδοτήσουν τα συστήματα πρόνοιας, ενώ πρόβλημα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού επιτείνεται.
Οι τάσεις αυτές οδηγούν στην επανεκτίμηση των πολιτικών και των πρακτικών των εθνικών συστημάτων πρόνοιας, καθώς αναδεικνύονται ιδιαίτερα μεγάλες ανάγκες για όσους χρειάζονται την υποστήριξη του κράτους (κίνδυνος ανεργία, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός) και καθιστούν αναγκαίες, πιο αποτελεσματικές και πολυδιάστατες πολιτικές.

Βασικά στοιχεία των πολιτικών αυτών πρέπει να είναι:

- Ο συντονισμός των πολιτικών απασχόλησης και πρόνοιας
- Νέες σχέσεις μεταξύ κινήτρων απασχόλησης και κοινωνικών επιδομάτων
- Προληπτική κοινωνική προστασία και οικοδόμηση των ικανοτήτων των ατόμων που έχουν ανάγκη υποστήριξης
- Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η σημασία ανάπτυξης τέτοιων πολιτικών δεν αποσπά την προσοχή του Ελληνικού και Ευρωπαϊκού συνδικαλιστικού κινήματος από τη βασική του διεκδίκηση, για δίκαιη αναδιανομή του πλούτου και χάραξη στρατηγικής πλήρους απασχόλησης.
Παράλληλα, το συνδικαλιστικό κίνημα διεκδικεί να υπάρξει αμφίδρομη εξάρτηση της οικονομικής - κοινωνικής πολιτικής, από μονομερή επίδραση της οικονομικής επί της κοινωνικής πολιτικής.
Πρακτικά αυτή η αμφίδρομη σχέση σημαίνει πως η επένδυση πάνω σε αποτελεσματικές και ικανές πολιτικές πολιτικές κοινωνικής προστασίας είναι ταυτόχρονα κοινωνικά και οικονομικά

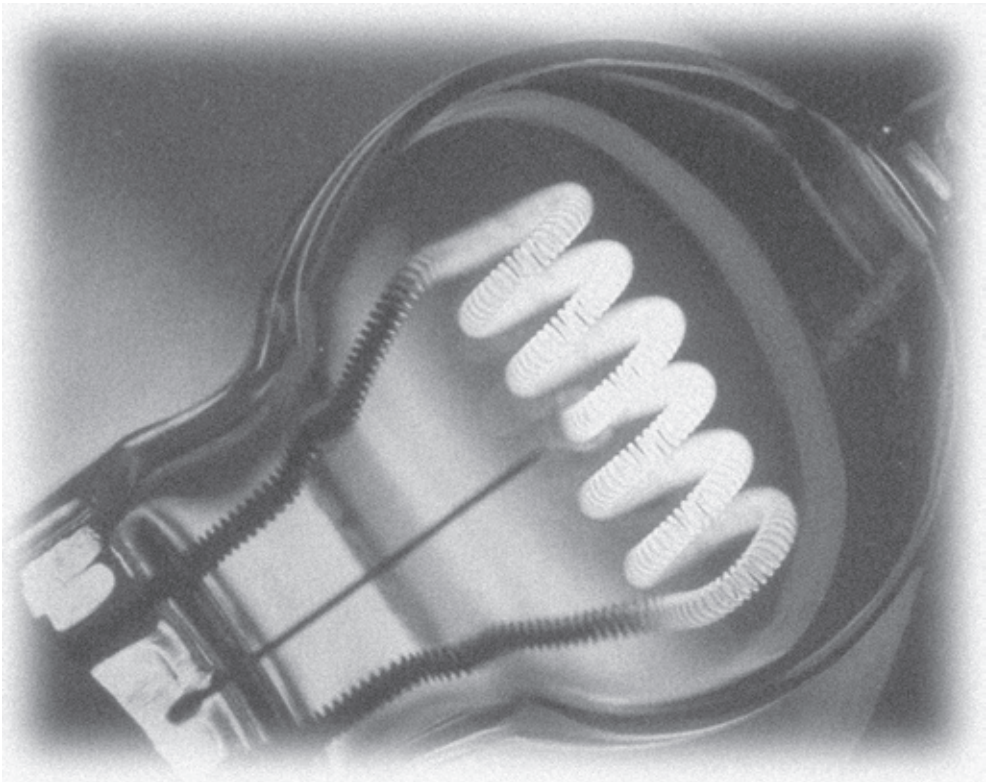
παραγωγική.
Στην Ελλάδα η κίνηση προς ολοκληρωμένες πολιτικές κοινωνικής προστασίας συναντούν σημαντικές δυσκολίες λόγω της έλλειψης βασικών υποδομών (υπηρεσίες απασχόλησης, πρόνοιας) και πόρων.
Αυτά ακριβώς τα στοιχεία τίθενται από τη Γ.Σ.Ε.Ε. σαν κεντρικά ζητήματα του διαλόγου για το κράτος πρόνοιας.

Οι θέσεις της Γ.Σ.Ε.Ε. συνοψίζονται στα εξής:

- Επιμένουμε στην ενσωμάτωση των κοινωνικών δικαιωμάτων στην συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην καθιέρωση ελάχιστων STANDARDS κοινωνικής προστασίας στον Κοινωνικό Χάρτη.
  Από αυτή την θέση εγείρεται θέμα οικονομικής υποστήριξης στο επίπεδο της Ε.Ε. Επίσης, θα πρέπει τα συμβούλια Οικονομικών και κοινωνικών θεμάτων να συνεδριάσουν από κοινού και να αντιμετωπίσουν τα οικονομικά και φορολογικά θέματα συνδεδεμένα με την απασχόληση και την κοινωνική προστασία.
- Δεν αποδεχόμαστε τις αποπροσανατολιστικές και απλουστευτικές απόψεις που θεωρούν ότι οι επιδοτήσεις (παθητικές πολιτικές) θα πρέπει να διοχετευθούν σε «ενεργητικές» πολιτικές.
  Αυτές οι απόψεις στηρίζονται στην λανθασμένη άποψη ότι τα επιδόματα ανεργίας λειτουργούν σαν αντικίνητρα για την απασχόληση και θα περικοπούν. Κάτι τέτοιο μάλιστα στην Ελλάδα αποτελεί πρόκληση για τους ανέργους και το συνδικαλιστικό κίνημα.
  Οι ενεργές πολιτικές είναι μία σωστή πρόταση που την υποστηρίζουμε. Όμως πρέπει να γίνει σαφές πως δεν δημιουργούν νέες θέσεις εργασίες.

- Οι πολιτικές στήριξης των ανέργων θα πρέπει να εστιάζονται στη διεύρυνση της προστασίας τους μέσα από την επιμήκυνση της διάρκειας και του ύψους επιδότησης (ώστε να κατοχυρώνεται αξιοπρεπές εισόδημα και να καλύπτεται η μακροχρόνια ανεργία), τον εκσυγχρονισμό του ΟΑΕΔ και την ενίσχυση των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας με νέες υποδομές.
- Η Γ.Σ.Ε.Ε. θεωρεί ότι σοβαρό πρόβλημα χρηματοδότησης της κοινωνικής πρόνοιας, που συνδέεται με το πρόβλημα της ανεργίας. Οι νέες πηγές χρηματοδότησης που είναι αναγκαίες, δεν θα πρέπει να επιβαρύνουν το εργατικό κόστος. Με τη λογική αυτή προτείνουμε (βλ. θέσεις Γ.Σ.Ε.Ε. για την κοινωνική ασφάλιση) τη δημιουργία ειδικού λογαριασμού αλληλεγγύης.
- Στα πλαίσια της εξασφάλισης της κοινωνικής συνοχής θα πρέπει να καθιερωθεί ελάχιστο εισόδημα σε όσους δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ασφάλισης από την ανεργία, να αναβαθμιστεί το ΕΣΥ καθώς και η παροχή υπηρεσιών πρόνοιας σε ευπαθείς κατηγορίες του κοινωνικού σώματος (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες, κοινωνικά αποκλεισμένοι κ.λ.π.), σε συνδυασμό με την ενίσχυση των παροχών υγείας.
- Υπάρχει ανάγκη κοινωνικής προστασίας των απασχολούμενων στις άτυπες μορφές απασχόλησης που θα πρέπει να γίνουν τυπικές και ιδιαίτερη έμφαση στην γυναικεία εργασία.

Επιδίωξη της Γ.Σ.Ε.Ε. είναι η μετάβαση από το μεταπολεμικό Κράτος Πρόνοιας που στηρίζεται στη μεταβίβαση ελάχιστων πόρων προς ένα μέρος δικαιούχων, την Κοινωνία Πρόνοιας που θα θέτει σε προτεραιότητα την κοινωνική επένδυση και θα αξιοποιεί πλήρως τους κοινωνικούς φορείς και το συνδικαλιστικό κίνημα στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων και σύγχρονων υπηρεσιών σε όσους το έχουν ανάγκη.

Γ) Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης

Η προώθηση ΤΣΑ είναι μία θετική πρακτική (λειτουργικό πλαίσιο) που προωθείται στις χώρες της ΕΕ και αποσκοπεί στην άσκηση αποτελεσματικών πολιτικών για την ανάπτυξη - απασχόληση και την καλύτερη αξιοποίηση των κοινοτικών και εθνικών πόρων σε τοπικό επίπεδο, με την συμμετοχή των κοινωνικών φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των κρατικών αρχών.

Στο βαθμό που στην αξιοποίηση αυτού του λειτουργικού πλαισίου επικρατήσουν αναπτυξιακές λογικές που σχεδιάζονται και υλοποιούνται από κοινού με τους κοινωνικούς φορείς και κοντά στην τοπική κοινωνία, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανάπτυξης και της απασχόλησης, η Γ.Σ.Ε.Ε. και το συνδικαλιστικό κίνημα θα παίξουν αποφασιστικό ρόλο.

Όμως η Γ.Σ.Ε.Ε. στο βαθμό που επιχειρηθεί (και υπάρχουν εμφανείς προθέσεις) από την κυβέρνηση να υπαγορευθούν οι γνώσεις μέχρις σήμερα και αποτυχημένες πολιτικές που στηρίζουν την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα στη μείωση του εργατικού κόστους, στην απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και στην υπονόμευση των Συλλογικών συμβάσεων, θα σταθεί αποφασιστικά αντιμέτωπη με όποιον το επιχειρήσει. Αναλυτικά οι θέσεις της Γ.Σ.Ε.Ε. αναφέρονται στο σχετικό παράρτημα.

Σύστημα κοινωνικής ασφάλισης

Η κρίση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην χώρα μας εμφανίστηκε από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 με την εμφάνιση και την αύξηση, στην συνέχεια, των ελλειμμάτων. Η αύξηση της ανεργίας αποσταθεροποιεί, την χρηματο-οικονομική ισορροπία της κοινωνικής ασφάλισης. Παράλληλα, οι σταθεροποιητικές ασφαλιστικές πολιτικές της τελευταίας δεκαετίας, με την αδυναμία τους να λύσουν τα προβλήματα της χρηματο-οικονομικής ισορροπίας της κοινωνικής ασφάλισης, ανέδειξαν στην επιφάνεια το διαρθρωτικό χαρακτήρα της κρίσης καθώς και την αναγκαιότητα διαρθρωτικών και θεσμικών παρεμβάσεων για την αντιμετώπισή της.

Με αφετηρία τα σημερινά δεδομένα, οι ασφαλιστικές επιλογές που απαιτούνται για την αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων στην Ελλάδα, θα πρέπει να έχουν θεσμικό και διαρθρωτικό χαρακτήρα και όχι να αποτελούν επανάληψη των εισπρακτικών και αναποτελεσμαστικών μέτρων των αρχών της δεκαετίας του 1990. Έτσι, κεντρικοί στόχοι των ασφαλιστικών επιλογών θα πρέπει να είναι η δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων δημιουργίας κεφαλαιακού αποθέματος (συστηματική και μακροχρόνια δέσμευση πόρων με την παροχή από το κράτος προς την κοινωνική ασφάλιση ενός «υποσχετικού τίτλου» ή με τον χαρακτηρισμό της κοινωνικής ασφάλισης ως «μετόχου» σε μελλοντικές φορολογικές εισπράξεις) καθώς και η αποτροπή επιδείνωσης των δεικτών γήρανσης (υπογεννητικότητα, γήρανση του πληθυσμού), δημογραφία (σχέση ασφαλισμένων - συνταξιούχων), οικονομίας (έσοδα-δαπάνες) και επιπέδου παροχών (ικανοποίηση των αναγκών).

Η επίτευξη των κεντρικών αυτών στόχων εξασφαλίζεται με εξωασφαλιστικές και ενδοασφαλιστικές παρεμβάσεις.

Στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται καταπολέμησης της ανεργίας και προώθησης της απασχόλησης καθώς και μία νέου τύπου (εκτός από τα επιδόματα) δημογραφική πολιτική.

Σημειώνεται ότι οι επιπτώσεις της ανεργίας στην κοινωνική ασφάλιση είναι σημαντικότερου βαθμού απ'αυτές των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων. Στην δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνονται παρεμβάσεις σε πέντε κύριες πλευρές του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων, όπως: α) Δομή και οργάνωση της κοινωνικής ασφάλισης (ομαδοποιήσεις ομοειδών ταμείων μετά από μελέτη και αναλογιστική τεκμηρίωση), β) Διοίκηση των ταμείων (πλειοψηφία των εκπροσώπων των εργαζομένων και εργοδοτών ως βασικών χρηματοδοτών τους), γ) χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης (είσπραξη νομοθετημένων πόρων, τριμερής χρηματοδότηση, νέοι πόροι αλλά όχι από αύξηση των εισφορών ή επιδείνωση του επιπέδου των παροχών) δ) παροχές της κοινωνικής ασφάλισης (βελτίωση του επιπέδου των κατώτατων ορίων συντάξεων στα 20 ΗΑΕ) και ε) αποτελεσματική αξιοποίηση της κινητή και ακίνητης περιουσίας των ταμείων με την θεσμοθέτηση αυτοτελούς επενδυτικής πολιτικής τους.

Είναι προφανές, ότι οι ασφαλιστικές αυτές επιλογές στην χώρα μας, θα συμβάλλουν στην ενίσχυση του κοινωνικού της χαρακτήρα, με την έννοια της δέσμευσης της κοινωνικής ασφάλισης προς κάθε γενεά εργαζομένων, εργοδοτών και γενικότερα φορολογουμένων, ότι θα διανέμει τμήμα του προϊόντος τους προς την προηγούμενη γενεά εργαζομένων. Η ενίσχυση αυτή του κοινωνικού χαρακτήρα του συστήματος δεν εξυπηρετεί μόνο στόχους κοινωνικής συνοχής και δικαιοσύνης. Εξυπηρετεί επίσης την αξιοπιστία και τη θεσμική σταθερότητα του ίδιου του συστήματος, καθιστώντας το σε μεσομακροπρόθεσμη βάση οικονομικά βιώσιμο και κοινωνικά αποτελεσματικό.

Η 85η Σύνοδος της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (Ιούνιος 1997)

Στη διάρκεια του διαστήματος 3-19 Ιουνίου 1997, έλαβαν χώρα οι εργασίες της 85ης ετήσιας Συνόδου της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) στη Γενεύη. Στη διάσκεψη συμμετείχαν τριμερείς αντιπροσωπείες (κυβέρνηση, εργοδοτικές οργανώσεις, συνδικάτα) από τις 174 χώρες που είναι μέλη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ).

Την Ελλάδα εκπροσώπησαν αντιπροσωπείες με επικεφαλής τον Υπουργό Εργασίας κ. Μιλτιάδη ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ενώ επικεφαλής των τριών αντιπροσωπειών ήταν αντίστοιχα ο Υφυπουργός Εργασίας κ. Χρήστος Πρωτόπαπας, ο Νίκος ΑΝΑΛΥΤΗΣ από τη μεριά των εργοδοτικών οργανώσεων και ο Χρήστος ΠΟΛΥΖΩΓΟΠΟΥΛΟΣ, επικεφαλής της εργατικής αντιπροσωπείας, Πρόεδρος της ΓΣΕΕ.

Σ'αντίθεση με ότι συμβαίνει στις συνήθεις τριμερείς επιτροπές οι αντιπροσωπείες στη Δ.Δ.Ε. καθώς και στο Δ.Σ. τους Διεθνούς Γραφείου Εργασίας δεν είναι ισομερείς: οι κυβερνητικές αντιπροσωπείες διαθέτουν 2 ψήφους ενώ η εργατική και η εργοδοτική, διαθέτουν από μία ψήφο.

Εκτός από την υιοθέτηση των συμβάσεων και συστάσεων εργασίας, στην ολομέλεια της Διάσκεψης εξετάζεται η έκθεση πεπραγμένων του Γενικού Διευθυντή και εγκρίνονται (ή απορρίπτονται) τα συμπεράσματα των επιτροπών καθ' όλη τη διάρκεια της Δ.Δ.Ε.

Αξίζει τον κόπο να σημειώσουμε εδώ ότι η υπερψήφιση μιας πρότασης διεθνούς σύμβασης εργασίας ή Διεθνούς σύστασης δεν δεσμεύει καμία κυβέρνηση για εφαρμογή της στη χώρα της. Η κάθε χώρα μέλος της ΔΟΕ δεσμεύεται να εφαρμόσει την όποια σύμβαση ή σύσταση εφ' όσον την επικυρώσει. Δηλαδή δεσμεύεται από τη στιγμή που το Κοινοβούλιο της χώρας ψηφίσει νόμο που να δεσμεύεται από τη στιγμή του Κοινοβουλίου της χώρας ψηφίσει νόμο που να καθιστά την συγκεκριμένη σύμβαση ή σύσταση, υποχρεωτικά εφαρμόσιμη.

Το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ μερίμνησε ώστε εκπρόσωποί του να παρακολουθήσουν τις εργασίες της Συνόδου και να συλλέξουν το αναγκαίο υλικό. Πράγματι, τα μέλη της Διοίκησης του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ **Γιώργος Ντάσης** και **Γιώργος Ρωμανιάς** φρόντισαν να συγκεντρωθεί ένα σύνολο πληροφοριών και εγγράφων πολύ χρήσιμων για την εξασφάλιση της ενημέρωσης του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ στα τρέχοντα εργασιακά θέματα σε διεθνές επίπεδο. Σημειώνεται ότι ο Γιώργος Ντάσης συμμετέχει, ως εκπρόσωπος της ΓΣΕΕ και στην Επιτροπή παρακολούθησης της εφαρμογής των διεθνών Συμβάσεων και Συστάσεων της ΔΟΕ.

Στην ατζέντα της φετινής Συνόδου της ΔΟΕ περιέχονταν εξαιρετικής σπουδαιότητας θέματα, όπως **η αναθεώρηση της Διεθνούς Σύμβασης '96 για τη λειτουργία των ιδιωτικών γραφείων εύρεσης εργασίας, η ψήφιση Σύστασης για τις γενικές συνθήκες προώθησης της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στις**

μικρομεσαίες επιχειρήσεις και η ψήφιση διεθνών κανόνων για την εργασία με σύμβαση εργολαβίας.

Κατά την πρώτη ημέρα (3 Ιουνίου) των εργασιών της, η Σύνοδος εξέλεξε, ως Πρόεδρό της, την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων της Σλοβακίας Όλγα Κελτόσοβα. Η εκλογή της κ. Κελτόσοβα υπήρξε ομόφωνη αφού η υποψηφιότητά της υποστηρίχθηκε και από τις τρεις ομάδες αντιπροσώπων της Συνόδου (κρατών, εργοδοτών και εργαζομένων).

Είναι χρήσιμο να επισημανθεί ότι κατά την εναρκτήρια ομιλία, αμέσως μετά την εκλογή της η κ. Κελτόσοβα ανάφερε και τα εξής: **«Παρά το ότι οι σύγχρονες δυνατότητες επικοινωνίας και συνδέσεων έχουν καταστήσει το σημερινό κόσμο μικρότερο, όλως παραδόξως, η απόσταση ανάμεσα στους ανθρώπους δεν έχει μικρύνει.** Οι σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις και οι εκπληκτικές δυνατότητες επικοινωνίας **δεν έχουν οδηγήσει στη σμίκρυνση του χάσματος ανάμεσα στα άτομα αλλά ούτε και στη σμίκρυνση του χάσματος ανάμεσα στα κράτη.** Όλως αντιθέτως, μάλιστα, **τεχνολογία και εύκολες επικοινωνίες, έχουν διευρύνει αυτά τα χάσματα, με συνέπεια τη δημιουργία εντάσεων στον κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό επίπεδο».**

Υποστηρίζοντας ότι οι διεθνείς οργανισμοί αποτελούν ένα χρήσιμο forum που συμβάλει στην έρευνα για τους τρόπους οικοδόμησης αμοιβαίως αποδεκτών διαδικασιών και μεθόδων συνεργασίας μεταξύ κρατών και οργανώσεων, η κ. Κέλτσοβα υπενθύμισε ότι, μέχρι σήμερα, **η ΔΟΕ έχει προωθήσει την ψήφιση 180 Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας και 187 Συστάσεων που, έχουν αποτελέσει πηγή έμπνευσης και πρότυπα για τις αντίστοιχες εθνικές ρυθμίσεις σε θέματα εργασίας σε πολλές χώρες και έχουν συνεπώς οδηγήσει στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας σ' αυτές.**

Στη συνέχεια της ομιλίας της η κ. Κελτόσοβα έθεσε ένα **εξαιρετικής σημασίας θέμα για το μέλλον των εργασιακών σχέσεων:** «Σήμερα οι διεθνείς σχέσεις και η διεθνής συνεργασία έχουν προσεγγίσει **ένα νέο επίπεδο ποιοτικώς διάφορο του μέχρι σήμερα γνωστού Αυτό το νέο επίπεδο πρέπει να αντανακλάται πλέον στη διαδικασία και τις επιλογές θέσπισης νέων σταθερών της ΔΟΕ».**

Η σημασία της θέσης αυτής που διατύπωσε ο Πρόεδρος της 85ης Συνόδου της ΔΟΕ έγκειται στο ότι **διαγράφεται, πλέον, ως σφόδρα πιθανή η έναρξη και συνέχιση μιας διαδικασίας προσαρμογής των ήδη ψηφισμένων και επικυρωμένων από πάρα πολλές χώρες διεθνών Συμβάσεων και Συστάσεων εργασίας στις νέες εξελίξεις με στόχο να περιληφθούν στις Συμβάσεις και Συστάσεις αυτές όλες οι λεγόμενες νέες άτυπες μορφές εργασίας.** Άλλωστε η πρόταση για την ψήφιση διεθνών κανόνων για την εργολαβική εργασία που συζητήθηκε στην ίδια (85) Σύνοδο της ΔΟΕ **εντάσσεται στα πλαίσια αυτής, ακριβώς, της διαδικασίας.**

Μια τέτοια διαδικασία, βέβαια, μπορεί να οδηγήσει στην εξασφάλιση της αναγκαίας προστασίας και των άτυπων μορφών απασχόλησης, εμπεριεκλείει, όμως **κι ένα σοβαρό κίνδυνο. Εκείνον της διεθνούς νομιμοποίησης της επέκτασης των άτυπων, αυτών, μορφών εργασίας. Έτσι, ή αλλιώς, φαίνεται ότι η ΔΟΕ**

αποφάσισε να ακολουθήσει τους αντίστοιχους βηματισμούς της παρατηρούμενης διεθνούς πρακτικής υποκατάστασης των μέχρι σήμερα μορφών εργασίας από τις νέες άτυπες μορφές της. Είναι, συνεπώς σαφές ότι **δημιουργείται ένας νέος κύκλος σοβαρότατων προβλημάτων και ανακύπτουν εξαιρετικά σοβαροί κίνδυνοι γκρεμίσματος και των μέχρι σήμερα πολύ ανθεκτικών νομικών θεμελίων των εργασιακών σχέσεων.** Δικαιολογώντας αυτή τη θέση της ΔΟΕ η κ. Κελτόσοβα υποστήριξε την άποψη σύμφωνα με την οποία «είναι σαφές ότι **η διαδικασία της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και της υλοποίησης των σκοπών της ΔΟΕ αλληλοσυνδέονται.** Η παγκοσμιοποίηση πρέπει να συνοδεύεται **από ανάλογη πρόοδο στο κοινωνικό πεδίο και κυρίως από τη διασφάλιση και τη βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζόμενων.** Κάθε πολιτεία, κάθε εταιρεία, κάθε πολυεθνική επιχείρηση και κάθε μεμονωμένο άτομο δικαιούται **το δικό του μερίδιο από τα ωφελήματα της παγκοσμιοποίησης.** Σε διαφορετική περίπτωση οι εντάσεις που εκπορεύονται από την παγκοσμιοποίηση **θα θέσουν σε κατάσταση διακινδύνευσης την κοινωνική σταθερότητα που, όμως, αποτελεί τη βάση για την ομαλή λειτουργία κάθε εθνικής κοινωνίας, αλλά και του συνόλου της διεθνούς κοινότητας».** Είναι, τέλος ενδεικτικό της διαγραφόμενης πορείας των εξελίξεων ότι κατά την άποψη της Προέδρου της 85ης Συνόδου της ΔΟΕ «ο ακριβής καθορισμός της μελλοντικής πορείας της θέσπισης των εργασιακών σταθερών και του μηχανισμού ελέγχου των σταθερών αυτών δεν είναι θέμα που εμπίπτει στο ρόλο της ετήσιας συνόδου αλλ' ανάγεται στις εξουσίες της Διοίκησης της ΔΟΕ. Εκείνο που πρέπει να αποφασίζεται από τη ΔΟΕ είναι η ανεύρεση του πεδίου συναίνεσης για τη μελλοντική προσέγγιση των θεμελίων αυτών».

Σημειώνεται, τέλος, ότι στην 85η Σύνοδο υποβλήθηκε εμπεριστατωμένη σχετική έκθεση του Γενικού Διευθυντή της ΔΟΕ, Michel Hansenne για το ρόλο και τη σημασία της ψήφισης των διεθνών Συμβάσεων και Συστάσεων εργασίας.
Σε σχέση με τα θέματα της Ημερησίας Διάταξης της 85ης Συνόδου της ΔΟΕ, είναι χρήσιμο να γίνουν οι πιο κάτω παρατηρήσεις κατά θέμα:

1. Θέμα αναθεώρησης της διεθνούς σύμβασης 96 για τα «γραφεία εύρεσης εργασίας έναντι αμοιβής (ιδιωτικά γραφεία εργασίας)»

Η εγγραφή του θέματος αυτού στην Η.Δ. της 85ης Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας αποτέλεσε συνέχεια α) της απόφασης 262/1995 του ΔΣ της ΔΟΕ και β) της συζήτησης που προηγήθηκε για το ρόλο των ιδιωτικών γραφείων εργασίας στη λειτουργία των αγορών εργασίας,

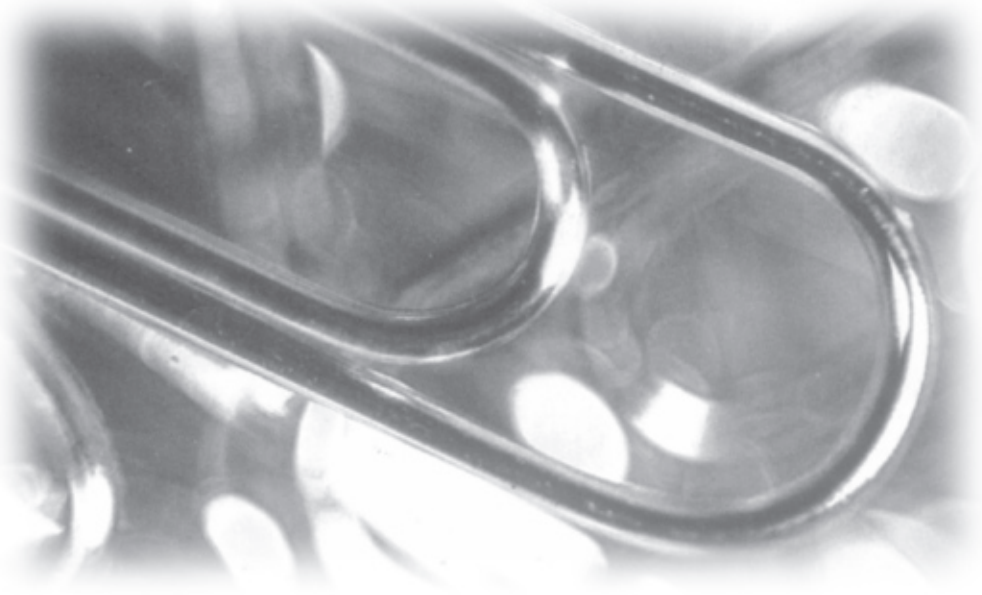
κατά τη διάρκεια της 81 Συνόδου (1994) της ΔΟΕ. Η συζήτηση αυτή είχε εξετάσει σε βάθος το θέμα και είχε οδηγηθεί ομόφωνα στο συμπέρασμα ότι η επίτευξη του **διπλού στόχου** βελτίωσης της λειτουργίας της αγοράς εργασίας και διασφάλισης επαρκούς προστασίας των εργαζομένων σε συνθήκες αυξανόμενης περιπλοκότητας των αγορών εργασίας με την δημιουργία ενός κατάλληλου θεσμικού πλαισίου, μπορεί να επιδιωχθεί μέσω της αναθεώρησης της Διεθνούς Σύμβασης 96. Η αναθεώρηση αυτή έπρεπε να καλύψει τα εξής θέματα:

α. προσδιορισμός του τρόπου λειτουργίας των ιδιωτικών γραφείων εύρεσης εργασίας
β. αντίστοιχος ρόλος των κοινωνικών συνομιλητών
γ. χάραξη κατευθυντήριων γραμμών για την προστασία των συμφερόντων των εργαζομένων και
δ. δημιουργία ευρύτερου κατάλληλου περιβάλλοντος βελτίωσης της λειτουργίας όλων των γραφείων (ιδιωτικών και μη) εύρεσης εργασίας.

Πρέπει να επισημανθεί ότι στα πλαίσια της 81ης Διεθνούς Συνόδου της ΔΟΕ η **«Επιτροπή για τα Ιδιωτικά Γραφεία Απασχόλησης»** είχε επισημάνει ότι «ορισμένοι τύποι ιδιωτικών γραφείων εύρεσης εργασίας **έχρηζαν ιδιαίτερης προσοχής και ενδεχομένων ρυθμίσεων σε σχέση με καταχρήσεις που έκαναν», ότι «εκφράστηκαν πολλές ανησυχίες για τους κώδικες δεοντολογίας των ιδιωτικών γραφείων», ότι «εντοπίστηκαν ιδιωτικά γραφεία με επισφαλείς πρακτικές σε σχέση με τα συμφέροντα των εργαζομένων και των αναζητούντων απασχόληση»** και ότι «η συμπεριφορά των ιδιωτικών γραφείων **καθιστά αναγκαία τη θέσπιση κανόνων** πρόληψης ή αποθάρρυνσης της εμπλοκής τους σε συμπεριφορές ή πρακτικές που υπονομεύουν τα δικαιώματα εργαζομένων στον τομέα των αμοιβών, των γενικών συνθηκών εργασίας, των εργασιακών σχέσεων και την υγιεινή και ασφάλεια στην «εργασία». Σημειώνεται ακόμη ότι «η επιτροπή άκουσε ισχυρισμούς από εκπροσώπους εργαζομένων ότι ορισμένα τέτοια γραφεία **παρακάμπτουν τη νομοθεσία** για να μειώσουν τις αποδοχές των εργαζομένων, να καταστήσουν δύσκολη ή και αδύναμη τη συνδικαλιστική τους οργάνωση, να αγνοήσουν ρυθμίσεις για την ισότητα ευκαιριών, να αποφύγουν την καταβολή παροχών που οι εργαζόμενοι εδικαιούντο εκ του νόμου και να βοηθήσουν στη διαδικασία υποκατάστασης μονίμων θέσεων εργασίας με προσωρινές».
Τέλος, η **«Επιτροπή για τα Ιδιωτικά Γραφεία Απασχόλησης»** είχε θεωρήσει ότι οι αρχές στις οποίες είχαν στηριχθεί οι μέχρι σήμερα σχετικές ρυθμίσεις «Σύμβαση 88/1948, Σύσταση 83/1948 και Σύμβαση 96/1949) **έχουν καταστεί πλέον παρωχημένες και δεν ανταποκρίνονται στη σημερινή πραγματικότητα των σύγχρονων αγορών εργασίας και ότι συνεπώς, έπρεπε να καθιερωθούν από τη ΔΟΕ νέες γενικές αρχές ώστε να προστατεύονται τόσο οι αγορές εργασίας από επισφαλή και ανήθικη πρακτική αλλά και τα επί μέρους συμφερόντων των εργαζομένων** (συμπεριλαμβανομένης της σταθερότητας του πλέγματος και των συστημάτων των νομικώς κατοχυρωμένων εργασιακών σχέσεων).
Με βάση τα πιο πάνω η 85η Σύνοδος της ΔΟΕ προχώρησε στη συζήτηση και τον καθορισμό νέων standards στη λειτουργία των ιδιωτικών γραφείων εύρεσης εργασίας.

2. Θέμα γενικών συνθηκών για την προώθηση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στις ΜΜΕ

Στη σύνοδο πραγματοποιήθηκε η αποκαλούμενη «πρώτη συζήτηση» (άρθρο 39 του κανονισμού

της Συνόδου) ενώ, είναι αναγκαία η εγγραφή του θέματος και στην Η.Δ. της μεθεπόμενης Συνόδου για την ολοκλήρωση της διαδικασίας ψήφισης μιας διεθνούς Σύστασης που θα αφορά **στις αναγκαίες γενικές συνθήκες προώθησης της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.**

Σημειώνεται ότι παρά την αναγνώριση από το 1995 (Σύνοδος Κορυφής για την Κοινωνική ανάπτυξη) του σπουδαίου ρόλου που διαδραματίζουν οι ΜΜΕ στη μάχη κατά της ανεργίας, **δεν υπάρχει ακόμη σχετικό σύνολο κατευθυντήριων γραμμών που να αναφέρεται ειδικότερα στα αναγκαία μέσα καθορισμού και προσέγγισης των αντίστοιχων στόχων.** Αυτήν την έλλειψη επιχειρεί να καλύψει η υπό ψήφιση (σε 2 συζητήσεις) Σύσταση.

Σημαντικός χρόνος αφιερώθηκε στον ορισμό της «εργασίας υπεργολαβίας» και του πεδίου εφαρμογής της ενδεχόμενης σύμβασης. Κατά τις συζητήσεις διαμορφώθηκε σχετική πλειοψηφία για κάλυψη όλων των εργαζομένων σε υπεργολάβους πλην εκείνων που έχουν σύμβαση εργασίας με την επιχείρηση, που χρησιμοποιεί τον υπεργολάβο και εκείνων που είναι υπάλληλοι ιδιωτικού γραφείου ευρέσεως εργασίας που διαθέτει τις υπηρεσίες του στην επιχείρηση, χρήση του παραγόμενου έργου από τον υπεργολάβο.

Σ'αυτή την πρώτη συζήτηση της πρότασης σύμβασης, ενθαρρυντικό μπορεί να θεωρηθεί το γεγονός ότι τα μέλη της επιτροπής αποφάσισαν ομόφωνα ότι όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από τη φύση της σύμβασης εργασίας τους, θα πρέπει να έχουν την ίδια προστασία ως προς τα βασικά δικαιώματά τους (συνδικαλιστικές ελευθερίες, ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις, αρχή της μη διάκρισης, ελάχιστη ηλικία εργασίας).

3. Θέματα για την εργασία με εργολαβική σύμβαση

Και στο θέμα αυτό ακολουθείται η διαδικασία της «διπλή συζήτησης» του άρθρου 39 του κανονισμού της Συνόδου. Στην 85η Σύνοδο πραγματοποιήθηκε η πρώτη συζήτηση, ενώ η δεύτερη θα γίνει στη διάρκεια της μεθεπόμενης Συνόδου της ΔΟΕ.

Η αιτιολόγηση της εγγραφής του θέματος στην Η.Δ. στηρίχθηκε στη διαπίστωση ότι **παρά το ότι η σύμβαση εργολαβίας για την παροχή εργασίας τείνει να υποκαταστήσει σε μεγάλο βαθμό τη γνωστή σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, δεν υπάρχει ακόμη συγκεκριμένος ορισμός αποδεκτός διεθνώς του είδους αυτού της εργασίας.** Συνέπεια αυτής της έλλειψης αποτελεί το φαινόμενο της προβολής αντιφατικών ερμηνειών που οδηγούν σε **επίπεδα ανεπαρκούς κοινωνικής, ασφαλιστικής και δικαστικής προστασίας των απασχολούμενων με παρόμοια σύμβαση εργαζόμενων. Στόχος της ΔΟΕ είναι η προώθηση της ψήφισης διεθνών κανόνων που να διέπουν την παροχή εργασίας με εργολαβική σύμβαση.**

Πρέπει να επισημανθεί ότι **η ΓΣΕΕ είχε εγκαίρως υποβάλλει με πολυσέλιδο και εμπεριστατωμένο υπόμνημά της προς το Υπουργείο Εργασίας, τις θέσεις και απόψεις της** για τον τρόπο αντιμετώπισης του θέματος, μέσα στα πλαίσια της 3μερούς, διαβούλευσης (κράτος - εργοδότες - εργαζόμενοι) και σε σχέση με ειδικό ερωτηματολόγιό του είχε προωθήσει η ΔΟΕ στα κράτη - μέλη της.

4. Λειτουργία επιτροπής παρακολούθησης της εφαρμογής των διεθνών συμβάσεων και συστάσεων

Σύμφωνα με στοιχεία του ΔΓΕ, οι ΜΜΕ δημιουργούν σήμερα το 80% των νέων θέσεων απασχόλησης.

Βέβαια το στατιστικό αυτό στοιχείο χρήζει περισσότερης σε βάθος ανάλυσης για να εξακριβωθεί αν μεταξύ άλλων, πρόκειται για πραγματικά νέες θέσεις εργασίας.

Ρωμανιάς..... σελίδα 4/2

Η Επιτροπή εφαρμογής συστάσεων και συμβάσεων αποτελεί ένα είδος «ηθικής ελεγκτικής επιτροπής» στην οποία κάθε χρόνο ένας μικρός αριθμός κυβερνήσεων χωρών μελών της ΔΟΕ καλούνται να «απολογηθούν» για παραβιάσεις Διεθνών συμβάσεων εργασίας, που έχουν ήδη επικυρώσει.

Η Επιτροπή αυτή αποκαλείται και «συνείδηση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας» στο μέτρο που οι κατατρεγμένοι όλων των χωρών έχουν τη δυνατότητα να μεταφέρουν συχνά, (μέσω των μεγάλων της επιτροπής και κυρίως των εργατικών αντιπροσώπων) τη φωνή διαμαρτυρίας τους και να περιγράφουν απαράδεκτες και ανυπόφορες καταστάσεις που ζουν οι εργαζόμενοι στις χώρες τους.

Κατά τη φετινή σύνοδο κλήθηκαν κυρίως ν'απολογηθούν κυβερνήσεις που παραβιάζουν κατ' εξακολούθηση τη σύμβαση 87 που κατοχυρώνει τις συνδικαλιστικές ελευθερίες και τη σύμβαση 129 που απαγορεύει την καταναγκαστική εργασία. Η εξέταση της κάθε περίπτωσης έχει σαν βάση την ετήσια έκθεση της «επιτροπής των εμπειρογνωμόνων», η οποία περιγράφει συνοπτικά την κατάσταση της προς εφαρμογή των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας που επικρατεί στις διάφορες χώρες - μέλη της ΔΟΕ.

Ο Προϋπολογισμός του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας για την περίοδο 1988 - 1989 θ'ανέλθει στα 481.050.000 USD. Σε σχέση με τον προϋπολογισμό της τρέχουσας περιόδου ο προϋπολογισμός θα είναι μειωμένος κατά 17% (98 εκατομμύρια δολάρια) από τα οποία 5,8 θα «εξοικονομηθούν» από τη μείωση προγραμμάτων και το υπόλοιπο θα καλυφθεί από τη συναλλαγματική διαφορά (άνοδος της τιμής του δολαρίου σε σχέση με το ελβετικό φράγκο).

Σημαντικό θέμα ήταν και η Τροποποίηση του άρθρου 19 του Καταστατικού της ΔΟΕ, σύμφωνα με την οποία η Διεθνής Διάσκεψη Εργασίας, θα μπορεί να καταργεί, με πλειοψηφία 2/3, συμβάσεις των οποίων το περιεχόμενο θεωρείται ξεπερασμένο΄.

Με τέτοια διάταξη θα μπορούσε να σημαίνει την ουσιαστική κατάργηση πολλών συμβάσεων αν, χάρης στην πίεση των εργατικών αντιπροσωπειών και τη στήριξη αρκετών κυβερνήσεων, δεν είχε μπει μια καθοριστική ασφαλιστική δικλείδα.

Η πρόταση για κατάργηση της οποιασδήποτε σύμβασης δεν μπορεί να έλθει στην ολομέλεια αν δεν έχει αποφασισθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο του Δ.Γ.Ε. με πλειοψηφία των 4/5 των παρόντων κατά τη συνεδρίαση μελών του.

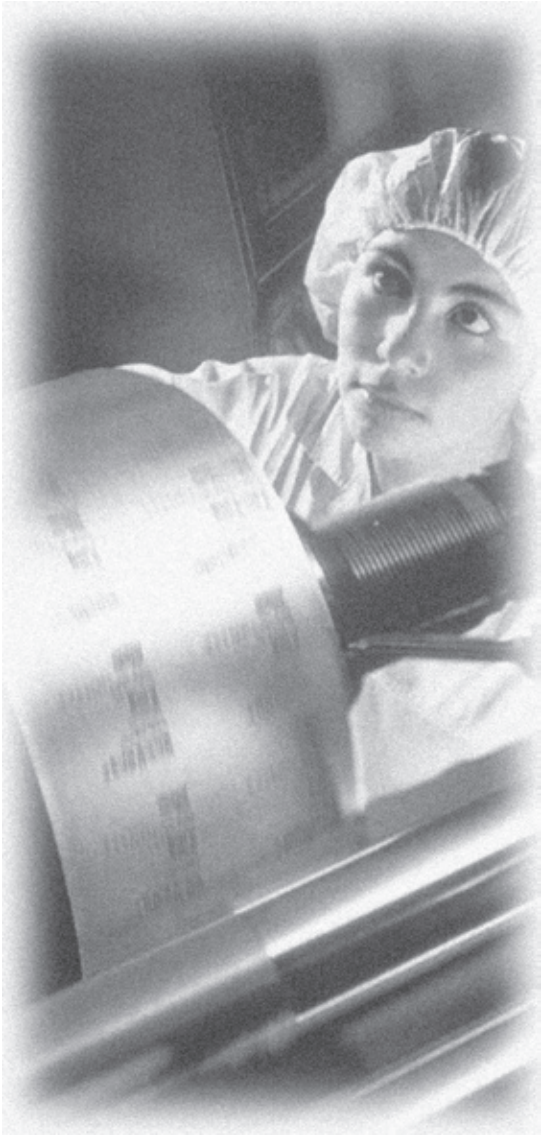
Ο Γεν. Διευθυντής, εκφράζοντας μια πιθανή ισχνή πλειοψηφία του Δ.Σ. αναφέρθηκε έμμεσα στην καθιέρωση μιάς ρήτρας προτιμησιακού καθεστώτος στις εμπορικές σχέσεις με χώρες που σέβονται τις διεθνείς συμβάσεις εργασίας.

Η θέση αυτή προκάλεσε αντιδράσεις πολλών αναπτυσσόμενων χωρών αλλά από τη συζήτηση διαφάνηκε ότι μεσοπρόθεσμα ίσως καταφέρουμε (οι συνδικαλιστικές οργανώσεις) να καθιερώσουμε την περιβόητη (κοινωνική ρήτρα).

Ημερίδα του ΙΝ.Ε - ΓΣΕΕ στη Λάρισα

Συν-διοργανωτές τα εργατικά κέντρα Θεσσαλίας

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία ενημερωτική ημερίδα του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, την 2/7/97, στη Λάρισα με θέμα : **«Οι θέσεις του συνδικαλιστικού κινήματος για την απεργία - απασχόληση, τις εργασιακές σχέσεις και το ασφαλιστικό».**
Στην ημερίδα έλαβαν μέρος 80 περίπου συνδικαλιστικά στελέχη από όλα τα εργατικά κέντρα της Θεσσαλίας και δόθηκε η δυνατότητα να αναπτυχθεί ένας **χρήσιμος προβληματισμός** πάνω στις θέσεις του συνδικαλιστικού κινήματος για τα πολύ επίκαιρα θέματα που τέθηκαν για συζήτηση.
Μετά από χαιρετισμό του Προέδρου του Εργατικού Κέντρου Λάρισας σδ. **Τσουκαλά,** την ημερίδα άνοιξε το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΓΣΕΕ, **Ηλίας Κοντόπουλος,** ως εκπρόσωπος του Προέδρου της ΓΣΕΕ **Χρήστου Πολυζωγόπουλου.**
Ακολούθησε η ανάπτυξη **του πρώτου θέματος** της ημερίδας **(Ανεργία - Απασχόληση)** από τον επιστημονικό συνεργάτη του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ **Πέτρο Λινάρδο - Ρυλμόν,** με ιδιαίτερη έμφαση στις θέσεις και προτάσεις της ΓΣΕΕ για την αντιμετώπισή του.
Την εισήγηση του Πέτρου Λινάρδου-Ρυλμόν ακολούθησαν παρεμβάσεις, ερωτήσεις και τοποθετήσεις των συμμετεχόντων και δευτερολογία με απαντήσεις του εισηγητή.
Στη συνέχεια το μέλος της διοίκησης του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ **Γιώργος Ρωμανιάς,** ανέπτυξε το **δεύτερο θέμα (Κοινωνική Ασφάλιση)** της ημερίδας. Στην εισήγηση αναλύθηκε το πρόβλημα της κοινωνικής ασφάλισης και εξηγήθηκαν οι σχετικές θέσεις της ΓΣΕΕ. Στην εισήγηση υποβλήθηκαν πολλές διευκρινιστικές ερωτήσεις αλλά και τοποθετήσεις με αντίστοιχες παρεμβάσεις των συμμετεχόντων. Η συζήτηση στο δεύτερο θέμα της ημερίδας ολοκληρώθηκε με τη δευτερολογία και τις σχετικές απαντήσεις του εισηγητή.
Το τρίτο θέμα (εργασιακές σχέσεις) της ημερίδας εισηγήθηκε ο Αντιπρόεδρος του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ **Δημήτρης Στρατούλης** και το μέλος της διοίκησης του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ **Γιώργος Ποντικός.**
Στους δύο εισηγητές υποβλήθηκαν πολλές διευκρινιστικές ερωτήσεις από τους συμμετέχοντες ενώ ανάλογος ήταν και ο αριθμός των παρεμβάσεων και τοποθετήσεων. Η ημερίδα έκλεισε με τις δευτερολογίες των δύο εισηγητών.
Αξίζει να σημειωθεί ότι στη διάρκεια της ημερίδας έπειτα από σχετικές ερωτήσεις των συμμετεχόντων αναλύθηκε και η λειτουργία του ΛΑΕΚ από τον (αναπληρωματικό) εκπρόσωπο της ΓΣΕΕ στη διαχείριση του Λογαριασμού **Γιώργο Ποντικό.**
Το γενικό συμπέρασμα από την ημερίδα, όπως και από άλλες ανάλογες που προηγήθηκαν, είναι ότι τα συνδικαλιστικά στελέχη κυριολεκτικά **«διψούν» για ενημέρωση** και επιδεικνύουν μεγάλο ενδιαφέρον για να πληροφορηθούν τις θέσεις της ΓΣΕΕ στα καυτά θέματα που απασχολούν το συνδικαλιστικό κίνημα. Εξάλλου από τις παρεμβάσεις και τοποθετήσεις των συμμετεχόντων στις ημερίδες προκύπτει πλούτος προτάσεων πολύ χρήσιμων για την αντίστοιχη συμπλήρωση των θέσεων της ΓΣΕΕ.

ΙΝΕ/ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ
Ιουλιανού 24, Τ.Κ. 104 34